

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA 30

Anul XIV nr. 30 (530) — 24 iulie 1965

Regiunea
Hunedoara-Deva

TRĂIASCĂ
CEL DE-AL IX-LEA CONGRES
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

CEL DE-AL IX-LEA CONGRES A VA RĂMÎNE ÎNSCRIS CU LITER

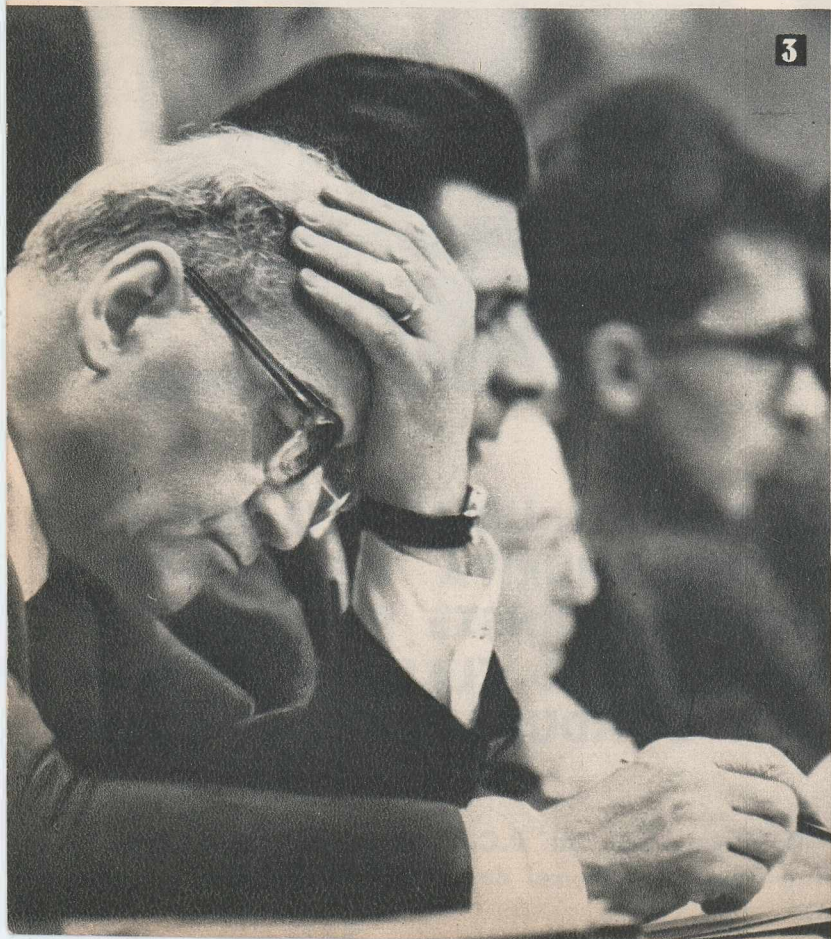
Aspect din sala Congresului.

ARTIDULUI COMUNIST ROMÂN E AUR ÎN ISTORIA ROMÂNIEI

„PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, URMAT CU DEVOTAMENT ȘI ÎNCREDERE NEȚĂRMURITĂ DE ÎNTREGUL POPOR, ÎȘI ÎNDEPLINEȘTE CU CINSTE ROLUL DE DEȚAȘAMENT DE AVANGARDĂ AL CLASEI MUNCITOA-RE, DE FORȚĂ POLITICĂ CONDUCĂTOARE A SOCIE-TĂȚII NOASTRE“.

(Din Raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de-al IX-lea Congres al parti-dului)

1

Conducători ai partidului în mijlocul unor participanți la primul Congres al Partidului Comunist Român.

2

Printre delegații la Congres - numeroși oameni de știință și cultură.

3 4 5

În timpul lucrărilor Congresului.

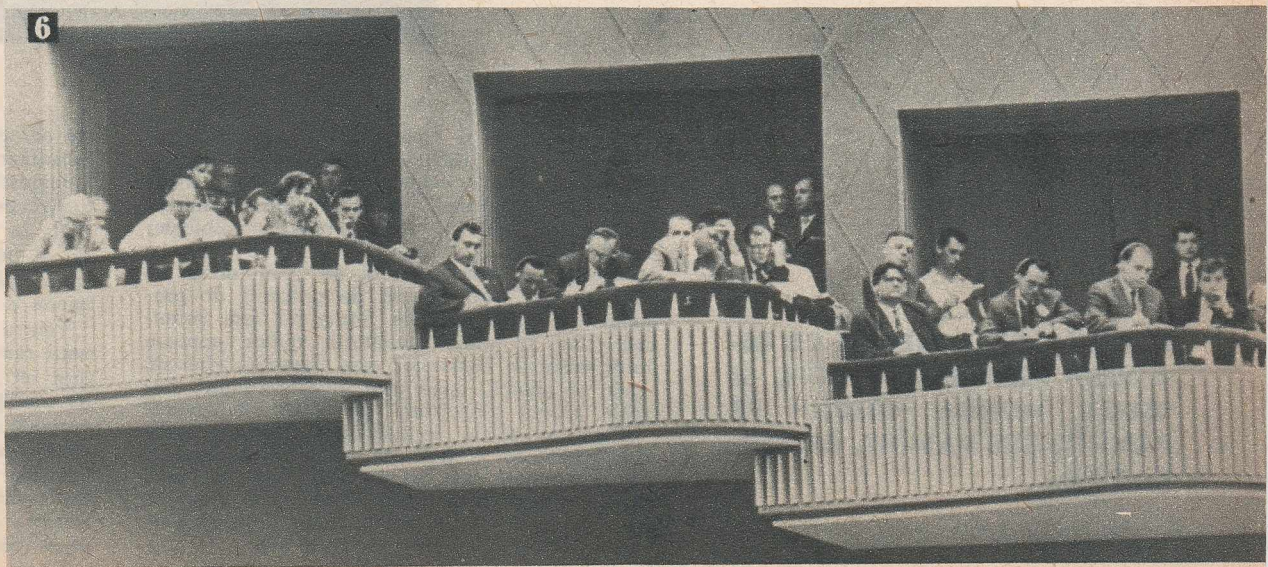

1 2 3 Grupuri de delegați, în pauzele Congresului.

4 Luind cunoștință cu multă satisfacție de hotărîrea, adoptată de Congres, ca partidul nostru să poarte denumirea de Partidul Comunist Român, un grup de muncitori de la Filatura românească de bumbac din București pavoazează sediul fabricii cu o lozincă închinată celui de-al IX-lea Congres al partidului.

5 Prin intermediul ziarelor, cetățenii patriei au urmărit, zi de zi, cu emoție și bucurie, lucrările celui de-al IX-lea Congres al partidului.

6 Ziariști de peste hotare, alături de ziariști români, urmăresc lucrările Congresului.

PERSPECTIVELE ȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI

Omul a căutat, din cele mai vechi timpuri, metode care să-i ușureze procesul muncii, și aceasta nu numai prin perfecționarea uneltelor de lucru, ci și prin perfecționarea gesturilor stereotipe necesare într-o activitate oarecare. Astfel, după unii autori, muzica își are originea în procesul de muncă. Mișcările corpului și efortul fizic erau adesea ritmate și acompaniate de cîntece: este principiul „cîntecelor de muncă” destinate să faciliteze și să regularizeze eforturile corporale prin stabilirea unui „stereotip dinamic”. Același efect îl au dialogurile periodice pe care le întrețin, de pildă, hamalii în unele regiuni africane. Datorită acestor dialoguri ritmice, chinul căratului poverilor se preface (desigur numai pentru privitor!) într-o adevărată „reprezentare”.

Interesante sînt și pantomimele legate de producție. Acestea au fost larg răspîndite în primele stadii ale dezvoltării culturii umane, jucînd rolul unui antrenament. Pantomimele locuitorilor Țării de Foc, de exemplu, reprezintă un animal

Totuși nu putem vorbi de constituirea fiziologiei muncii ca știință decît în ultimul timp, ca urmare a condițiilor moderne de producție. Mecanizarea și automatizarea atît în industrie cît și în agricultură au impus organizarea muncii pe baza datelor fiziologice obținute în decursul cercetărilor experimentale.

★

În țara noastră există în prezent numeroase institute și centre speciale pentru studierea organismului uman în procesul muncii. Printre acestea un loc de frunte îl ocupă secția de fiziologie a muncii a Institutului de fiziologie normală și patologică al Academiei, despre activitatea căreia l-am rugat să ne vorbească pe acad. prof. dr. Gr. Benetato, directorul institutului și inițiatorul studiilor de fiziologie a muncii în țara noastră.

— În condițiile actuale — ne spune acad. Benetato — noțiunea de fiziologie a muncii are în primul rînd un obiectiv practic: elaborarea măsurilor celor mai potrivite și mai complexe pen-

Obiectul cercetării: MUNCA

— Interviu cu acad. prof. dr. Gr. BENETATO —

MEDICII COLABOREAZĂ CU INGINERII PENTRU A STUDIA ȘI UȘURA MUNCA OMULUI PE PĂMÎNT, SUB PĂMÎNT, ÎN AER, ÎN APĂ...

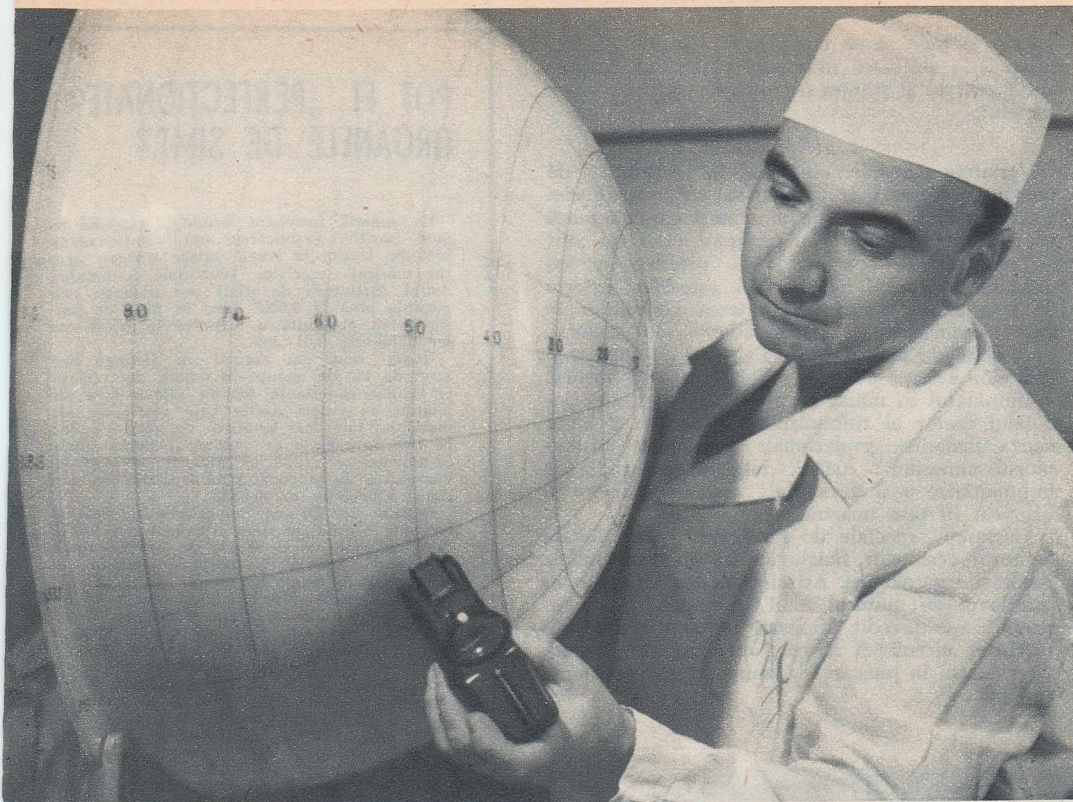
oarecare (obiect al vînătorii) în toate manifestările sale, cu o fidelitate uluitoare. La apicultorii din neamul vedda (insula Ceylon) scene mimate imită întregul proces al obținerii mierii, fiind redată pînă și lupta împotriva albinelor pornite la atac.

Desigur, cu timpul, astfel de „pantomime de antrenament” s-au separat de procesul de producție devenind primele forme de artă primitivă. Dar și astăzi dansatorii multor popoare imită mișcările oamenilor care lucrează, vinează, luptă, se plimbă, după cum diferite ritmuri muzicale provin din ritmul proceselor de muncă.

Elemente izolate de fiziologie a muncii, indicații sporadice în legătură cu influența muncii asupra sănătății sau asupra unor boli profesionale se găsesc în scrierile egiptene, la scriitorii greci și romani — Aristotel, Pliniu, Iuvenal, Lucrețiu, Hipocrat, Plutarh, Galen și alții.

tru ocrotirea sănătății în însuși actul muncii. Ne încadrăm astfel pe linia trasată de Directivele Congresului la IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970, în sensul că în domeniul ocrotirii sănătății se va pune în continuare accentul pe intensificarea măsurilor profilactice, antiepidemice, de igienă și protecție a muncii.

Pentru atingerea scopului urmărit — asigurarea unui randament cît mai înalt al muncii în condiții cît mai puțin obositoare pentru om, adică în condiții cît mai apropiate de funcționarea normală a organismului — este necesară descoperirea mecanismelor intime de producere a fenomenelor complexe determinate de obosirea sau suprasolicitatea organismului în procesul muncii. Aceasta este și problema care stă în centrul preocupărilor noastre.

Cu ajutorul acestui aparat amintind de o emisferă cu meridiane și paralele, specialistul oftalmolog determină suprafața vizuală în spațiu și tulburările care pot apărea la „profesiile vizuale“.

MECANIZAREA UȘUREAZĂ MUNCA FIZICĂ, DAR...

— Mecanizarea proceselor tehnologice are drept urmare înlocuirea muncii fizice grele prin mașini care trebuie numai conduse și controlate. În felul acesta scade, evident, intensitatea efortului — una din principalele cauze ale oboselei fizice. Ce probleme noi se pun organismului în asemenea condiții?

— Fără îndoială, mecanizarea și automatizarea diminuează surmenajul fizic. În schimb, sistemul nervos central, organele de simț sînt mai mult sollicitate, deoarece din partea acestora se cere mai multă finețe, mai multă promptitudine.

În institutul nostru s-a acordat o atenție specială studierii la diverse categorii de muncitori a capacității de adaptare a sistemului nervos, a organelor de simț și în special a ochiului. În adevăr, dintre toate organele de simț ochiul oferă cercetării cele mai variate și mai pasionante probleme.

— Se atribuie celebrului fizician și fiziolog german Helmholtz butada după care, dacă i s-ar

prezenta un instrument optic atît de imperfect ca ochiul, el l-ar înapoia imediat opticianului...

— Cu toate acestea ochiul își îndeplinește în mod normal funcția vederii datorită controlului fiziologic al parametrilor optici care asigură adaptarea. Puterea dioptrică a „lentilelor“ sale, intensitatea fluxului luminos, orientarea ochilor etc. se pot modifica după necesități de la moment la moment.

La noi în institut au fost efectuate studii ale aparatului vizual pus să lucreze în cele mai variate condiții: în aer, pe pămînt, sub pămînt, în apă... În cercetări experimentale efectuate în laborator (în barocamere) putem reproduce altitudinile între 5 000 și 15 000 m, mai precis putem reproduce presiuni corespunzătoare acestor înălțimi. Un colectiv condus de dr. M. Carapancea a constatat astfel că în timp ce distanța de vedere a piloților pe sol se situa în limite normale, după probele de „altitudine artificială“ distanța de vedere la apropiere se micșora considerabil. S-a stabilit astfel pentru prima oară existența unei „miopii profesionale“ la piloți, datorită presiunii scăzute.

Există și cazuri cînd ochiul, prin dezechilibrul mecanismelor fine ce-l compun, este în măsură să indice unele tulburări survenite în întregul organism. Sub acest ultim aspect — de „ecou“ al unor reacții generale — modificările oculare, prin precizia lor nuanțată, iau aspectul unui adevărat „titraj biologic“ al comportării complexe a organismului, de pildă în determinarea stării sale de oboseală.

DE LA SCAFANDRI LA MINERI

— Ați subliniat mai înainte importanța integrității organelor de simț și în alte condiții de muncă speciale. Ne referim la una din cele mai noi și temerare profesii, cea a scafandrilor...

— Profesie nouă doar sub forma și amploarea pe care le știm astăzi. Principiile tehnicii scufundării au fost cunoscute însă din antichitate. Pentru orientarea scufundătorilor este absolut necesară protecția ochilor cu ajutorul unor ochelari etanși. Or, primii „ochelari submarini“ datează din secolul al XVI-lea și au fost folosiți de pescuitorii de mărghitară din Japonia și Polinezia. Dar pentru a reveni la institutul nostru, voi menționa aici că s-au efectuat studii amănunțite privind modificarea funcțiilor vizuale la scafandri.

Trebuie relevat că activitatea acestor muncitori prezintă o importanță economică crescîndă în condițiile actuale de dezvoltare ale țării noastre. Profesiunea de scafandru este destul de larg utilizată dată fiind amploarea construcțiilor de hidrocentrale, porturi, poduri, stăvilare, diguri, tuneluri subfluviale, precum și volumul mare de lucrări submarine și de întreținere a căilor navigabile fluviale.

— Toate aceste cercetări au necesitat, fără îndoială, o aparatură științifică modernă complexă, instalații miniaturizate de telexregistrare, dispozitive extrem de fine de analiză. Vă rugăm să ne spuneți cîte ceva despre aceste instrumente de lucru „ingineresti“, care pătrund tot mai mult în medicină.

— O serie de aparate moderne de acest fel noi ni le-am procurat pe căi obișnuite. Ne-am străduit însă să creăm, adesea chiar în institut, și aparate și dispozitive originale.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta pe bună dreptate la Conferința organizației de partid a orașului București că „este greșită părerea că dacă poți importa utilaje sau mașini în străinătate, procese tehnologice sau licențe, nu mai trebuie să desfășori activitate de cercetare proprie“. Acest deziderat este însușit de colectivele noastre de cercetări, în care colaborarea dintre medici și ingineri este strînsă. Astfel, în laboratorul de electromecanică s-au realizat instalații necesare pentru studiul comportamentului aviatorilor în timpul zborului. Aparatura pusă la punct de inginerii R. Vrînceanu și D. Bengulescu este capabilă să transmită de la distanța de 20-50 km înregistrări simultane a patru cureni biologici ai creierului și inimii.

Alte dispozitive au servit colectivului condus de dr. V. Ionescu și dr. Maria Demetrescu la

(Continuare în pag. 10)

Știați că?...

●●● IN 24 DE ORE inima efectuează în mod obișnuit un lucru mecanic egal cu 15 000—20 000 kgm? Aceasta corespunde cu energia necesară pentru ridicarea a 15 oameni pe acoperișul unei case cu 5 etaje sau, în timp de 70 de ani, pentru urcarea unui tren de marfă încărcat în vârful muntelui Mont Blanc.

●●● MODIFICĂRILE RESPIRAȚIEI care apar în diferite momente de efort, în procesul muncii sau la sport, evidențiază extraordinara capacitate de adaptare a organismului la efort? În repaus, omul sănătos respiră 6-8 litri de aer pe minut. În procesul de muncă fizică acest volum crește ajungînd la 40—60 litri pe minut și chiar mai mult, iar numărul respirațiilor sporește de la 14-16, cît este normal, la 20-30 pe minut.

●●● OMUL REZISTĂ, tot prin adaptare, la o temperatură la care, după legile fizicii, sîngele ar trebui să fiarbă, iar albuminele din corp să se coaguleze, așa cum se întîmplă cu albulul unui ou pus la fiert? Pare de necrezut, dar unii muncitori pot pătrunde într-un cuptor de ardere sau într-o cameră de uscare în care domnește o temperatură de 100 grade

rămînînd acolo timp de 3 pînă la 10 minute.

●●● PRIN ADAPTARE, organismul nostru poate realiza și o altă performanță remarcabilă, suportînd atît încălziri cît și răcirii foarte mari? De pildă, la un conducător de locomotivă diferența dintre temperatura de la nivelul picioarelor și cea de la nivelul capului poate ajunge la 40 de grade, respectiv de la circa —10° la circa +30°!

MUNCA ȘI FIZIOLOGIA

●●● TRANSPIRAȚIA PIELII se efectuează cu ajutorul a 3-4 milioane de glande sudoripare? În condiții normale, pierderea de lichid a corpului prin transpirație este de 600-800 cm³ în 24 de ore. În condiții extreme (muncă fizică grea în aer cald și uscat) se pot elimina și peste 10 litri de sudoare în 24 de ore.

●●● TEMPERATURA NORMALĂ a corpului nostru variază regulat în timpul zilei: între maximele de la sfîrșitul după-amiezii și începutul serii și minimul de la ora 4-5 dimineața poate exista o diferență de 0,5° sau 1°? La muncitorii care lucrează noaptea, momentele maximului

și minimului de temperatură sînt inversate! Munca musculară este o cauză importantă a ridicării temperaturii. Un efort muscular violent provoacă o creștere a temperaturii corpului de 0,6-2,4° sau chiar mai mult. S-au citat temperaturi de peste 40° în timpul unor eforturi fizice sau al unor exerciții sportive. Munca intelectuală duce la ridicări neînsemnate de temperatură în comparație cu cea fizică.

●●● OCHIUL OMULUI poate să perceapă intensități foarte mici ale luminii, cu o putere egală cu numai cîteva miliardimi de lux? Aceasta echivalează cu flacăra unei lumînări așezate la o depărtare de 15 kilometri (dacă energia luminii n-ar fi absorbită în drum de atmosferă...). Prin adaptare la întineric sensibilitatea retinei crește de 10 000-20 000 ori, adică mai mult ca la orice film de fotografiat.

●●● LUMINA ACȚIONEAZĂ asupra principalelor procese fiziologice din organism: ea modifică metabolismul substanțelor alimentare, frecvența pulsului, ritmul somnului și al

stării de veghe, stările psihice etc.? Invers, întinericul încetinește toate aceste procese.

●●● PIELEA USCATĂ posedă o rezistență electrică ridicată, ajungînd la 80 000 de ohmi? Dacă însă pielea este umedă (așa cum se întîmplă vara sau după un efort fizic, cînd sîntem transpirați) rezistența poate să scadă la 200 de ohmi, curentul ce străbate corpul putînd avea efecte mortale.

●●● ZGOMOTUL REPREZINTĂ UN PERICOL nu numai pentru organul auditiv, așa cum se crede de obicei? Cercetările din ultimii ani au arătat că oamenii supuși mult timp la zgomote intense prezintă și tulburări psihice (iritare sau depresione, diminuarea capacității de concentrare etc.), oboseală musculară, tulburări sanguine (anemie), migrene etc. Experiențe pe animale au arătat că zgomotele mai puternice de 160 de decibeli provoacă, în unele cazuri, o moarte rapidă. (Pentru a ne da seama care este intensitatea diferitelor zgomote în decibeli iată cîteva cifre: vorbirea normală — 40, vorbirea zgomotoasă — 60, un tramvai — 70, un tren expres — 90-100, un motor de avion — 130.) De aceea este indispensabil ca în „profesiile zgomotoase“ să se utilizeze amortizoare împotriva zgomotelor.

Obiectul cercetării: M U N C A

studierea modificărilor biologice ale mecanicilor de locomotivă aflați „în cursă”. S-au înregistrat continuu, de la distanță, electroencefalograma, electrocardiograma, pneumograma (pentru cercetarea funcției respiratorii) și temperatura cutanată. În timpul lucrului mecanic purta fără dificultate aparatura electronică autonomă emițătoare (la un moment dat uitând chiar de ea!).

Metode moderne (proximometrie, refractometrie, oftalmodinamometrie etc.) au fost folosite și în cercetările efectuate la mineri de către dr. M. Popescu pentru depistarea fenomenelor de oboseală a dispozitivelor de acomodare optică.

ECOURI DE PESTE HOTARE

— Ce ecou au avut cercetările românești de fiziologie a muncii peste hotare? Dv., după cum

știm, sinteți și membru titular al Academiei internaționale de astronautică, cu sediul la Paris.

— Unele din lucrările noastre au fost incluse în programele Simpozionului de oftalmologie aeronautică de la Budapesta, unde s-a și stabilit utilizarea unor metode românești (proximometria); de asemenea au fost incluse în programele congreselor internaționale al XIII-lea și al XIV-lea de astronautică de la Varna și Paris, ale celui de-al XIV-lea Congres internațional de medicină a muncii de la Madrid, cât și la recentul Congres al fiziologilor de la Praga.

O serie din concluziile cercetărilor noastre au intrat în patrimoniul internațional al medicinei astronautice. Anul acesta pe ordinea de zi a Congresului de bioastronautică de la Atena vor figura și două studii realizate în institutul nostru.

Ne propunem, având în vedere importanța care se acordă protecției muncii în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la dezvoltarea economiei naționale în perioada 1966-1970, să adâncim cercetările de fiziologie a muncii prin elaborarea unor noi măsuri practice și prin extinderea lor și la alte categorii de muncitori și tehnicieni.

Institutul nostru, o dată cu restructurarea tematicii științifice, a introdus încă din 1959 în planul său probleme referitoare la fiziologia și fiziopatologia muncii. Noi ne străduim să cuprindem permanent în sfera noastră de activitate cele două categorii de cercetări — fundamentale și aplicative — care, potrivit indicațiilor date de

partid, trebuie să se completeze reciproc și, împreună, să slujească interesele poporului, progresului general al științei și culturii — încheie acad. Benetato.

★

Varietate cercetări efectuate la Institutul de fiziologie normală și patologică al Academiei asupra unor categorii de muncitori care lucrează în condiții extreme (de presiune etc.) au dus la elaborarea unor măsuri profilactice cu utilitate practică imediată și totodată extrem de interesante pentru cunoașterea condițiilor în care organismul se poate adapta, în general, procesului de muncă, și deci pentru determinarea limitelor în care poate fi solicitat în mod normal.

Iluminatul în mină, de pildă, a constituit principalul factor al tulburărilor de vedere și chiar cauza maladiei profesionale denumite „nistagmusul minerilor”. Astăzi, datorită măsurilor de îmbunătățire a iluminatului, această maladie a dispărut în țara noastră.

Costume speciale de protecție confecționate conform cerințelor fiziologice au înlăturat unele fenomene patologice. Astfel compresia membrilor inferioare cu ajutorul unui „pantolon de compresie” s-a dovedit eficientă în combaterea tulburărilor circulației singelui produse de ortostatism (statul în picioare) la temperatura normală și ridicată.

POT FI „PERFECTIONATE” ORGANELE DE SIMȚ?

La această întrebare fiziologii răspund în mod pozitiv. Practicarea unui antrenament metodic scoate la iveală uriașe rezerve pentru mărirea preciziei senzoriale a omului. Astfel, șlefuitorii de sticlă pot distinge crăpăturile până la 0,0005 mm, în timp ce sensibilitatea obișnuită a ochiului în acest caz nu depășește 0,01 mm.

Ochiul unui om normal nu distinge mai mult de 150 de nuanțe de culori, dar oțelarii cu multă experiență disting câteva sute de nuanțe de culori dintre cele mai fine ale metalului topit, iar textiliștii vopsitori — până la 100 de nuanțe de culoare neagră. Unele experiențe au arătat că pictorii pot aprecia deosebirea de proporții până la 1/150 din mărimea obiectelor comparate.

Resurse la fel de importante posedă și celelalte organe de simț. Aviatorii pot stabili după zgomot, cu o eroare de 1-2%, turația motorului avionului, în timp ce oamenii neexperimentați comit o eroare de 8-10% și chiar mai mult. Urechea unui muzician încercat poate deosebi două tonuri ce diferă între ele numai cu trei, două sau chiar o singură vibrație la fiecare mie de vibrații, sau poate deosebi între două clape vecine ale pianului 20-30 de sunete intermediare. Un dirijor surprinde greșala de un sfer sau chiar de o optime de ton comisă de unul dintre instrumentiști în timpul executării unei bucăți muzicale la care participă în același timp zeci de instrumentiști.

În sfârșit, iată un caz interesant descris recent de un om de știință german: unui locuitor de la munte din Elveția „miros” cu anticipație venirea ploii sau zăpezii. Ei afirmă că ploaia are miros de „muci proaspete”, iar zăpada — un „miros” asemănător cu al fierului.

Constatându-se că hipermetropia (defect de vedere datorit situației focarului imaginii dincolo de retină) reprezintă un factor important afectând capacitatea de muncă a profesunilor cu specific predominant vizual, s-au luat măsuri pentru selecționarea acestei categorii de muncitori pe baza unui examen minuțios al acuității vizuale. Mai mult, dat fiind că „astenia ochilor” poate fi combătută prin vitamine (B₁, C etc.), s-a stabilit că afecțiunile care duc la eliminarea sau neresorbția acestor vitamine constituie o contraindicație în selecția muncitorilor cu specific vizual.

Aceste câteva exemple ilustrează aportul cercetărilor de fiziologie la ușurarea condițiilor de lucru, la mărirea productivității muncii. Astfel își îndeplinește menirea această știință care, pe drept cuvânt, poate fi numită o știință a zilelor noastre.

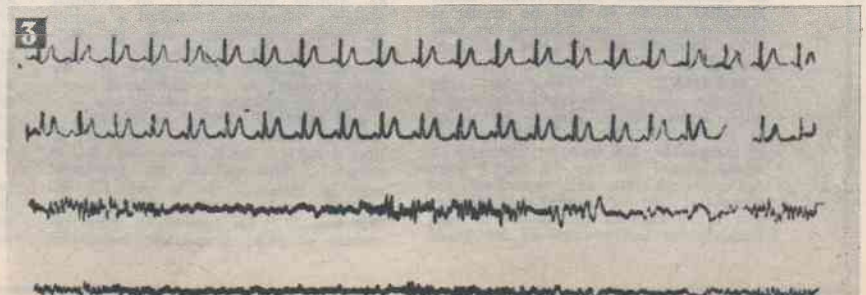
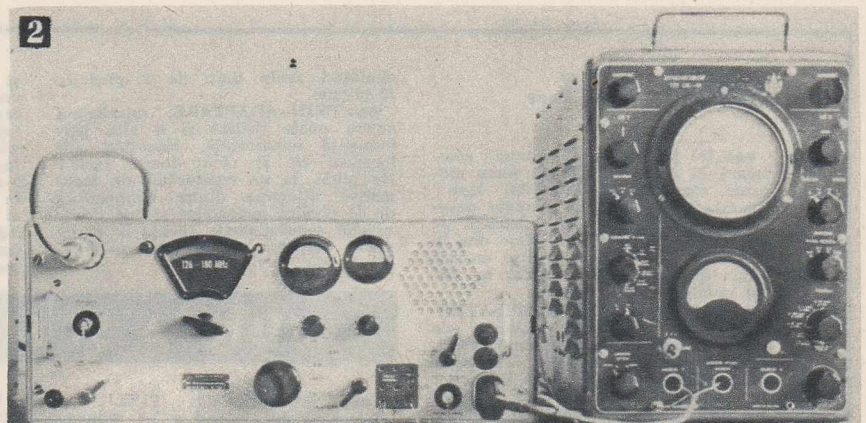
Dr. Em. ROMAN

Fotografiile de Elena GHERA

În timp ce pilotul manevrează maneta aparatului său (fotografia 1), electrozii miniaturali captează și emit date despre activitatea electrică a creierului și inimii pilotului, către...

...„centrala” de pe sol, situată la o distanță de 20-50 km de pilot (fotografia 2). Teleînregistrarea se efectuează pe un oscilograf catodic...

...pe al cărui ecran apar cele mai fine modificări intervenite în cursul zborului, de la o clipire a ochilor la o bătaie de inimă în plus (fotografia 3)!

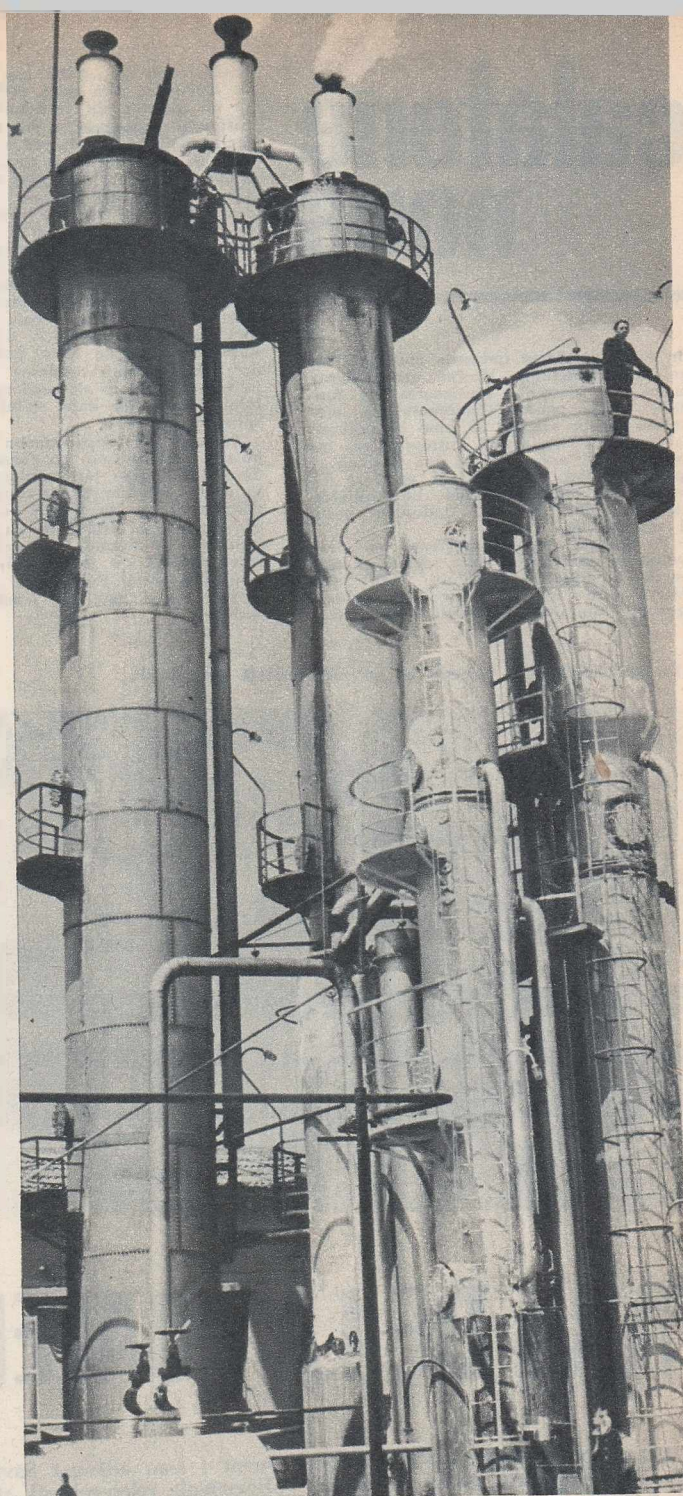

călătorie nouă

ÎN ORAȘUL DE PE CRIȘ

Oradea — oraș universitar. Institutul pedagogic de trei ani.

Industria chimică își înalță și la Oradea profilele ei caracteristice (fabrica „Sinteza”).

ÎN LOC DE „BUN-VENIT“!

De parcă s-ar fi pregătit anume să-l întâmpine pe reporterul pornit în „călătorie nouă” exact cu ceea ce îi trebuie, Oradea și-a dichisit de curând una din porțile ei de intrare: cartierul gării. E greu să reconstitui în minte — pentru comparații — vechea piață a gării. Ți-amintești doar că, anostă și „de cînd lumea”, ea te lăsa rece, indiferent de anotimp. Și iată-o acum: impunătoare și contemporană! Nu știi dacă amănuntul a fost studiat și premeditat, dar armonia cromatică alcătuită din culoarea maro a sticlei givrate ce împodobește balcoanele, verdele vegetației din scuar, roșul tramvaielor proaspăt lăcuite, toate parcă întâmpină ochiul vizitatorului cu un festiv și cald „bun-venit“!

ALALTĂIERI, IERI, AZI...

Mărturii, cu grijă strînse în muzeul orașului, vorbesc despre continuitatea așezărilor omenești pe întinderea Oradei de azi începînd încă din epoca pietrei cioplite (urmele așezării neolitice de la Oradea-Salca). Alte mărturii, începînd cu primul veac al mileniului nostru (morminte dacice), continuînd cu vestigiile voievodatului lui Menemur (cetatea de la Biharea), apoi datele, mai dense, despre vechea cetate Varadinum, despre intrarea în oraș a voievodului Mihai Viteazul (1599) și sfîrșind cu frumoasa moștenire (strînsă într-un excelent muzeu memorial) lăsată de cărturarul orădean Iosif Vulcan vorbesc limpede despre continuitatea existenței poporului român, înfruntînd, la această margine de țară, furtunile veacurilor.

Istoria orașului consemnează multe fapte demne de atenție. Așa, de pildă,

Oradea este cunoscută în secolele XV-XVI ca un remarcabil centru umanist, prin care curentele înnoitoare ale Renașterii pătrundeau în această parte a Europei. Se știe că în această perioadă au existat în oraș o mare bibliotecă și un observator astronomic. Cotropit de oștile otomane (1660-1692), orașul își recapătă vitalitatea și cunoaște o nouă perioadă de dezvoltare abia în secolul al XVIII-lea. Din această perioadă se păstrează unele monumente de seamă, printre care complexul arhitectural baroc al palatului episcopal și catedrala romano-catolică cu câteva frumoase fresce aparținînd lui Schöpf. De Oradea se leagă și numele unui aprig luptător pentru libertate — Gheorghe Doja — ca și acela al unui mare cîntăreț al libertății — Ady Endre, căruia în anii din urmă i s-a închinat de asemenea un muzeu memorial.

Dezvoltarea modernă a orașului — pînă la eliberare — nu l-a înălțat însă mai sus de caracteristicile unui cunoscut și activ oraș negustoresc. Fabrici? Puține, rudimentare, producătoare mai ales de bunuri de consum. Cultură, artă? Firave și orientate potrivit gustului dubios al negustorimii locale.

Anii construcției socialiste au scos și acest oraș — ca pe atîtea altele — din mediocritatea mic-burgheză, i-au dat profil și personalitate. L-au înzestrat, în primul rînd, cu o puternică forță materială. Întreprinderile locale au ajuns de nerecunoscut. Postul atelier mecanic „Phoebus”, de pildă, a devenit azi fabrica „Infrățirea”, producătoare de raboteze, freze, ciocane pneumatice, adică — așa cum s-a subliniat la Conferința organizației de partid regionale Crișana — mai mult de o treime din totalul producției de mașini-unelte pentru așchiera metalului. O dată cu fabrica „Sinteza”

(Continuare în pag. 12)

călătorie nouă

În oraș s-a născut industria chimică. Dar mândria orădenilor rămâne ultramoderna uzină de alumina, fumizoarea de materie primă pentru Combinatul de aluminiu de la Slatina. E bine să notăm: aproape că nu există întreprindere industrială în oraș care să nu producă și pentru export. În șase ani au fost investiți, la Oradea, peste 1,5 miliarde de lei, din care în industrie peste 1 miliard lei.

Pe această temelie sănătoasă s-a dezvoltat în anii noștri viața socială și culturală a orașului. Îngăduiți încă vreo câteva cifre: în cele 42 școli de cultură generală ale orașului învață astăzi peste

21 000 copii (cu 6 000 mai mulți decît în 1960-1961). Din anul 1963 Oradea are și un institut de învățămînt superior: Institutul pedagogic — cu 4 facultăți, o secție fără frecvență, 400 studenți. Teatrul de stat, cu două secții — română și maghiară — a prezentat în 1964 peste 440 de spectacole în oraș, în comunele din regiune și în alte orașe ale țării, la care au participat circa 190 000 spectatori. Concertele Filarmonicii de stat — creată în anii noștri — au fost ascultate în aceeași perioadă de peste 250 000 oameni. Cinematografele, muzeele, stația rețea de televiziune, școala populară de artă, activitatea artistică de amatori și mișcarea sportivă, toate acestea vorbesc nu numai despre creșterea nestăvilă a nevoilor spirituale ale orădenilor, ci și de felul concret în care statul socialist le satisface treptat.

Autocare cu turiști români și de peste hotare, autoturisme cu numere de ordine din diverse țări europene au intrat în cadrul familiar al străzilor și bulevardelor orădene. Nu numai pentru motivul că Oradea se află doar la 16 km de frontieră, pe drumul național nr. 1 care face legătura cu principalele șosele din centrul și vestul Europei, ci și pentru că orașul însuși este un frumos obiectiv turistic.

...ȘI MÎINE ?

Congresul partidului, Directivele sale din care orădenii desprind perspective luminoase și pentru dezvoltarea în continuare a înfloritorului lor oraș (se prevede, de pildă, creșterea în 1970 a producției de aluminiu primar de aproape de patru ori față de 1965) au mobilizat pe oamenii muncii manuale și intelectuale de aici — ca de pretutindeni — la pilduitoare fapte în întrecerea socialistă.

Iată-le oglinzite în câteva cifre: La angajamentul de a da peste plan o producție globală în valoare de peste 33 000 000 lei, muncitorii, tehnicienii, inginerii din cele peste 30 de întreprinderi orădene au adăugat, în cinstea Congresului, un angajament de aproape 13 000 000 lei. În ce privește economiile peste plan, la angajamentul inițial de peste 13 000 000 lei ei au adăugat aproape 3 000 000 lei, iar la cele 5 000 000 angajament la beneficii peste plan au adăugat aproape 2 000 000 lei. Bilanțul primelor șase luni ale anului arată că orădenii știu să-și respecte angajamentele.

PLÎNG SĂLCILE, RID ÎN SOARE PLOPII

Unul din cele trei Crișuri din cartea de geografie — cel Repede — străbate

orașul de la est la vest. Peisajul Crișului orădean a trecut și el prin esența transformării. În oglinda apelor, adesea involburate, sălcii își mai desfac și a pietele jelind cine știe ce... Dar tot și malul Crișului s-au ridicat o bună parte din blocurile cuprinzînd cele peste 250 de apartamente, construite în ultimii cîțiva ani. Dintre acestea — și doar a început — o mie de apartamente a pus bazele noului cartier din zona estică a orașului în preajma uzinei de alumina. O dată cu campania de construcție gospodăriei și cetățenii orașului au pornit la o largă acțiune de înfrumusețare a urbei. Spațiile verzi au crescut de la 43 la 68 hectare, incluzînd două splendide parcuri — „23 August” și „Tinerețului” — înflorite pe locul unor depozite terenuri virane. Au fost pavate: asfaltate străzi și bulevarde pe o lungime de 22 km. Peste 30 000 000 lei au fost cheltuiți pentru îmbunătățirea aproviziei mării cu apă a orașului. Școli noi, spații spitalicești noi, cinematografe noi, parcuri sportive noi...

Pe malul Crișului sălcii plîng fiindcă așa li-i felul. Printre ele însă, plopii tineri, de vîrsta înnoirilor orașului, rid în soare.

E. DASCĂL
Fotografiile de Em. POPPEI

În oglinda Crișului Repede nu se mai reflectă doar sălcii.

TARA DE LA POALELE CEAHLĂULUI

Am obiceiul să-mi încep călătoriile prin regiunea Bacău coborînd pe Bistrița, din nord, dinspre Broșteni. Și asta pentru că, ieșind din umbra pădurilor răcoase și dintre culmile fremătătoare ale munților bucovineni, mi se dezvăluie, deodată, la Poiana Teiului, o priveliște surprinzătoare și mereu inedită: podul de beton lung și suplu, arcuit peste Bistrița devenită lac, cele două șosele de asfalt gonind albe și sprintene pe stînga și pe dreapta lacului — spre Bicaz și spre Borsec — și, bineînțeles, forfota portuară de pe debarcaderul din stînga, siluetele vaselor care acostează sau se desprind de țarm după ce în văzduhul silvestru au răsunat comenzile atît de neobișnuite pe aici: „Vira!”... „Mola!”...

Firește, priveliștea are o încărcătură de poezie, de emoție izvorînd tocmai din contrastele care o alcătuiesc, o încărcătură care nu-și pierde niciodată din tensiunea ei, ci, dimpotrivă, își adaugă.

★

Bicazul, „cetatea luminii”, a fost primul mare șantier socialist pe pămîntul regiunii Bacău. El a transformat sălbăciția munților străvechi în energie electrică și i-a dat frumusețe, o frumusețe unică, coplesitoare. În drumul ei mai departe Bistrița de lumină cunoaște podoaba salbelor electrice, dar și podoabele unui lung șirag industrial. Fabricii de ci-

ment i s-au adăugat Săvineștiul și Roznovul, relon-rolanul și îngrășămintele chimice, cea dintîi cetate a chimiei pe plaiurile moldovenești, fabricile de la Piatra Neamț, modernizate, lărgite, reutilate, uzinele de la Bacău. Hidrocentrala de la Bicaz, cu o capacitate instalată de 210 000 kW, alimentează cu energie electrică numai pe cursul Bistriței un flux industrial impresionant prin diversitatea profilului său: combinate chimice, forestiere, uzine textile, uzine metalurgice, fabrici de materiale de construcție etc. Regiunea Bacău a produs în anul 1964, prin hidrocentrala „V. I. Lenin”, hidrocentralele din aval de Stejaru și prin termocentralele din Comănești și Borzești, toate roade ale construcției socialiste, de două ori mai multă energie electrică decît a produs în anul 1938 întreaga Românie! Amănuntul acesta demonstrează limpede puternica dezvoltare economică și social-culturală a regiunii Bacău în anii noștri.

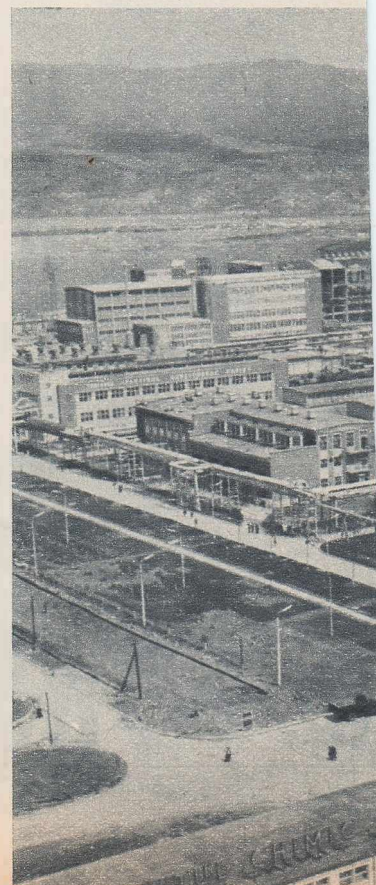
Prin rețelele de înaltă tensiune „cetatea luminii” de la Bicaz își trimite energia peste munți și peste ape: dincolo de Valea Troțușului, la minerii de la Comănești, la petroliștii de la Moinești, la cei ce extrag sarea în salinile din Tg. Ocna, la maeștrii marilor complexe industriale petrochimice de la Borzești, în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej și la exploatarea forestiere din întreaga regiune și în sus, spre Ro-

man, la marea uzină de țevi, la fabricile de cărămizi și prefabricate din beton, la întreprinderea mecanică și înspre Iași, și înspre Suceava, și la Galați, pe ramificațiile sistemului energetic național.

Bicazul a fost, așadar, cel dintîi mare șantier socialist pe pămîntul regiunii Bacău. El a inaugurat, de fapt, șirul șantierelor care i-au urmat: orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, cu bogăția lui de arhitectură modernă; Piatra Neamț, devenit „perla a Carpaților”; Romanul și însuși orașul Bacău, reședința regiunii, care se înscrie în rîndul marilor orașe ale țării — alături de Iași, Craiova, Constanța — prin ceea ce mîinile de aur ale constructorilor i-au dăruit și continuă să-i dăruiască. Coborînd de la Bicaz, din frumusețea peisajului alpin cu oglinzi albastre și vile moderne, după ce te-ai îmbătat cu poezia frustră a muntelui înfrățit cu geometria, trecînd prin Săvinești și Roznov, unde priveliștea capătă dimensiuni industriale, poposești la Piatra Neamț, unde blocurile moderne urcă spre înălțimi, rivalizînd cu vîrfurile Cozia sau Cernegura. S-a făcut aici o generoasă risipă de fantazie arhitecturală adecvată mediului natural înconjurător, ceea ce imprimă orașului o frumusețe aparte, originală, care te cucerește de la primul pas.

Constructorii șesenalului au avut mult de lucru și în regiunea Bacău,

la fel ca în toate regiunile țării. Firește, n-a rămas oraș în regiune în care macaralele să nu se fi ridicat deasupra zidărilor urcînd spre albastrul senin. La Roman sau la Moinești, la Buhuși sau la Săscut și-au făcut drum blocurile, și-au făcut drum canalizarea, și-au făcut drum șco-

e noi, casele de cultură, cinema-grafele mereu mai moderne, mereu ai active. Fostul târgușor Onești a fost demolat în întregime, pentru ca locul său să se ridice un oraș socialist, orașul de astăzi, unul dintre cele mai frumoase orașe ale țării, în care locuiesc muncitorii, inenierii și tehnicienii marilor combinate și rafinării care îl împrejmuesc. Toate aceste transformări și creații noi, toate aceste obiective industriale citate aici, și multe altele, au fost mai întâi doar niște prevederi de plan... Acum strălucesc la oalele Ceahlăului, pe Valea Bistriței, pe Valea Troțușului, pe cea a azlăului, sintetizând măiestria și îndria oamenilor care le-au construit și le stăpinesc...

★

Spre Țibucani, o comună din raionul Tg. Neamț, duce un drum nărginit de cireși. La vremea aceea, crengile lor se apleacă de greutatea rodului. Călătorul ajuns pe drumul acesta n-are decât să întindă mâna și să guste din dulceața lor. Mi-aduc aminte că acum câțiva ani lrumțeam prin locurile acestea spre oamenii care se așezaseră „în înd cu lumea” transformând pășunăturile de aici în izvoare fecunde de belșug și de mulțumire. Era vestită și atunci Cooperativa agricolă de producție din Țibucani, dar în anii ce au urmat faimei ei s-au alăturat nenumărate alte cooperative de pe întreg cuprinsul regiunii: anul trecut valoarea fondului de bază al cooperativelor agricole de producție a crescut cu peste 53 000 000 lei, iar veniturile bănești au fost mai mari față de 1963 cu peste 61 000 000 lei.

Gospodăriile agricole de stat au realizat, în medie, pe regiune, 3 286 kg porumb la hectar — unele unități ca Dămieniști, Letea și Șerbești obținând peste 5 000 kg la ha — iar la grâu — la Letea, Dumbrava și Zănești — producția medie a fost de peste 2 000 kg la ha.

★

Stăteam acum doi-trei ani, împreună cu un grup de ingineri de la Uzina de relon-rolan din Săvinești, printre care se afla și fostul muncitor Vasile Tistu, să calculăm

câți ani-lumină s-au investit până atunci în impetuoasa dezvoltare a regiunii Bacău.

— Să începem cu mine — a propus inginerul Vasile Tistu. Cu anii mei de muncă și de studii. Școala medie, politehnica, munca mea aici...

Vasile Tistu și-a început studiile medii ca muncitor. Anii-lumină i-au fost dăruți de regimul de democrație populară. Altfel n-ar fi avut parte de ei. Așadar, peste 10 ani...

— Să înmulțim anii aceștia cu...

Intr-adevăr, să înmulțim anii aceștia cu oamenii, cu miile de oameni care au zidit hidrocetrala, uzinele, blocurile, magistralele, care au coborât și coboară după cărbuni și sare, care vînează țiteiul cu sonde și turbine ultramoderne, oare transformă țiteiul în relon-rolan și azotul în îngrășăminte... Rezultatul e de ordinul cifrelor care nu se pot memora, al cifrelor mai mult decât uriașe. Intr-adevăr, cifrele acestea nu se pot memora, dar ele există! O uriașă dăruire de ani-lumină tuturor oamenilor țării acesteia, un ocean de ani-lumină care crește necontenit și va crește până în adîncurile timpului. Și acești ani-lumină solipesc mereu în conștiința lor, indiferent dacă izvorăsc de pe catedrele institutelor, ale școlilor de cultură generală, ale școlilor profesionale, de lingă agregatele moderne, de lingă tulpinile arborilor sau paiele grînelor, de pe scenele teatrelor, din cărțile poezilor, cite sînt aici, în regiunea aceasta și în patria întregă. Acești ani-lumină strălucesc și vor străluci mereu, pretutindeni, peste toate priveliștile tulburătoare, pline de poezie și emoție, pe care le deschide, ca pe o poartă, spre miracolul creației socialiste, și în această parte a țării, oglinda albastră a lacului la Poiana Teiului.

★

Am să-mi încep întotdeauna călătoria în regiunea Bacău coborînd pe Bistrița, din nord. Și asta deoarece știu că în curînd de la Poiana Teiului înainte, ca pretutindeni pe pămînturile țării, mi se vor dezvălii priveliști și mai surprinzătoare, și mai inedite, și mai pline de mîndria oamenilor care le vor crea. Spicuesc din Directivele Congresului partidului cîteva date pe care le voi întîlni concretizate în noile priveliști ce mi se vor dezvălii priviri în viitoarele mele călătorii.

Ele vorbesc despre creșterea producției globale a industriei chimice (care în 1970 va depăși dublul producției din 1965); despre aplicarea procedeelelor avansate de deschideri, pregătiri și exploatare la construcția și dezvoltarea minelor și a carierelor; despre extinderea suprafeței pădurilor ocupate pe răsînoase și foioase repede crescătoare; despre creșterea producției globale agricole, în perioada 1966-1970, cu circa 20 la sută (față de media anilor 1961-1965); despre cele circa 500 000 cadre noi pe care învățămîntul le va da economiei naționale...

Mă voi urca pe piscul Ceahlăului și-mi voi roti de-acolo privirile peste păduri și șesuri. Știu: zarea va străluci toată; frumusețile noi mă vor coplesii; oamenii îmi vor dărui mîndrie din mîndria lor de creatori; anii-lumină vor scăpăra în privirile tuturor și inimile vor vibra puternic, pline de dragoste. Toate la un loc vor alcătui cel mai înalt și mai înflăcărat omagiu adus înțelepciunii și iubirii de oameni a Partidului Comunist Român, arhitectul României celei adevărate.

Dragoș VICOL

HRANA PĂMÎNTULUI

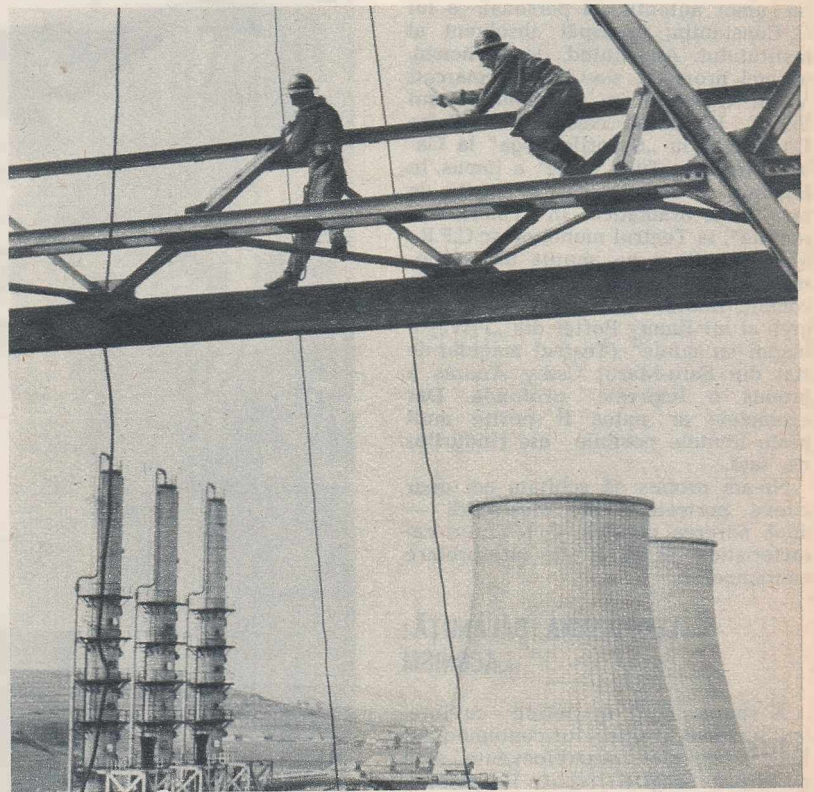
Obiectiv al șesenalului, obiectiv al industriei noastre chimice, Combinatul de îngrășăminte azotoase de la Tg. Mureș se pregătește să ia startul. În curînd se vor produce aici primele cantități de amoniac, acid azotic și azotat de amoniu.

Halele de producție sînt ridicate în întregime, iar montajul este executat în proporție de 95 la sută. Combinatul, care se întinde pe o suprafață de peste 30 ha, se înfățișează vizitatorilor ca o aglomerare ordonată de blocuri paralelipedice din beton, împodobite cu o geometrie a culorilor și a dimensiunilor plină de fantezie și frumusețe, o poezie exactă, științifică. În tot acest proces de plămădire a combi-

loja, Petre Nistor și alți constructori incusiiți.

Aici, pe șantierul de la Tg. Mureș, lucrările de construcție ale combinatului au avut ceva din atmosfera industrială a unei uriașe hale de producție cu flux continuu. S-a lucrat în ritm accelerat, atît în timpul iernii cît și pe căldurile toride ale verii. Febra intensă a șantierului a ajuns într-un stadiu final. Se finisează, se remaniază, se fac probele de presiune ale utilajelor și instalațiilor tehnologice...

În prezent viitorii lucrători ai combinatului, operatorii, maeștrii, inginerii participă la lucrările de montaj, studiază schemele de funcționare ale instalațiilor, se pregătesc

Monitorii în acțiune. Ei au ridicat aproape în întregime cele 6 700 tone utilaj, iar instalatorii au așezat rețelele tehnologice (conducele magistrale) care măsoară peste 15 000 m.

natului s-a lucrat puțin după metodele „clasice”, în care elementul prim era cărămida. Vechile tipare au fost sparte și înlocuite cu altele noi. Prefabricatele din beton-arnal și sticla reprezintă 75 la sută din materialele de construcție folosite pe acest șantier. S-a lucrat intens cu cofraje glisante. S-a lucrat după metode noi, productive, la care au contribuit deopotrivă cele trei forțe ale șantierului: constructorii, muncitorii și beneficiarii. Ele au luptat și luptă pe același front și pentru același scop: punerea cît mai devreme în funcțiune a obiectivului industrial care înseamnă cantități mari de îngrășăminte chimice în plus pentru agricultură.

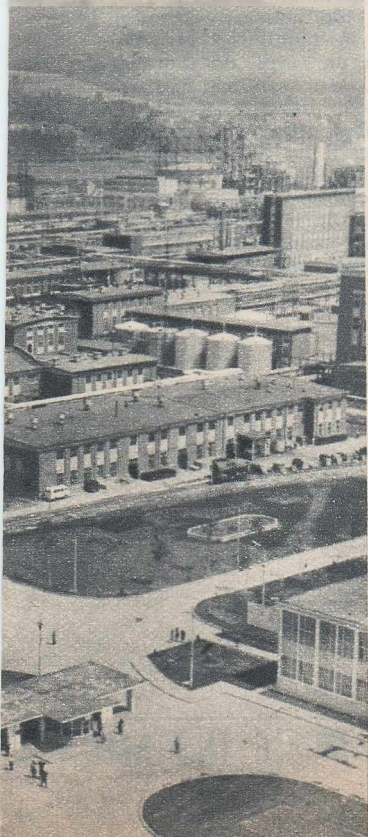
Spuneam mai sus că pe acest șantier s-a lucrat intens cu glisante și prefabricate. Inițiativa și îndrăzneala au iscat metode noi de execuție a turnurilor hiperbolice de răcire (cu ajutorul cofrajelor glisante), precum și a unui mare număr de stâlpi de beton în console. Metoda a fost gădită și aplicată de inginerii Dinu Boghez și Șt. Tănăsescu ajutați de Ion Cantor, Arpad Droșa, Francisc

pentru marea bătălie ce se va da în retorte, în instalații și utilaje, în laboratoare. O dată cu intrarea în funcțiune combinatul va înghiți în fiecare oră 60 000 mc aer și 10 000 mc gaz metan. Așadar aerul — acest element esențial al vieții — va constitui materia primă de bază a combinatului, alături de gazul metan — această bogăție naturală adunată de milenii în fundul pămîntului.

Față de producția din anul acesta, în anul 1970 se vor produce de 3,8 ori mai multe îngrășăminte în sortimente cu eficiență economică ridicată. Combinatul de îngrășăminte de la Tg. Mureș este unul din pionii acestei industrii în plin avînt. El va acoperi în parte necesarul de îngrășăminte cu azot al regiunilor Mureș-Autonomă Maghiară, Cluj, Maramureș, Brașov (parțial) și Hunedoara. La intrarea în funcțiune combinatul va produce pe an 90 000 tone amoniac, 150 000 tone azotat de amoniu, 40 000 tone ape amoniacale, 2 132 000 mc oxigen.

Aurel URZICĂ

Fotografle de Z. HARAGOȘ

Combinatul din Borzești, cetate a chimiei românești.

Dacă de la Shakespeare începe să se repete adesea dictonul „lumea este o scenă” — e mult mai vechi adevărul că scena este o lume. O lume aparte, în care realitatea se contopește cu imaginația și cu visul și ai cărei cetățeni sint actorii. Cine pășeste pe acest tărâm dobândește privilegiul și obligația de a trăi într-o singură viață zeci și poate chiar sute de existențe, de a parcurge nenumărate chipuri, populind, grație talentului, un univers mereu nou și surprinzător.

Recenta Decadă a teatrelor dramatice, trecere în revistă convingătoare a succeselor scenei românești, cele mai bune spectacole bucureștene ale stagiunii, precum și un șir de turnee ale teatrelor din provincie au impus atenției ori au reconfirmat înzestrarea unui mare număr de actori tineri ce-și merită dreptul de vot în cetatea artei teatrale. Ne-a impresionat, în spectacolele ieșene, simplitatea expresivă a unei actrițe ca Elena Bartok, tot astfel cum n-am putut trece cu vederea, în finalul piesei „Vară și fum”, apariția de numai câteva minute, dar de un umor autentic și personal, a lui G. Constantin, proaspăt absolvent al institutului. Aparținând, de asemenea, ultimei promoții, s-au făcut remarcăți Virgil Ogașanu în „Nu sint Turnul Eiffel” la Piatra Neamț sau Petre Gheorghiu în „Surorile Boga” la Galați. Același „Turn Eiffel” a impus, în Eugenia Dragomirescu, o actriță de rară forță dramatică. În „Pălăria florentină”, la Teatrul muncitoresc C.F.R., Mariana Mihuț ne anunță un temperament și o sensibilitate ieșite din comun. Interpretând rolul extrem de greu al lui Jimmy Porter din „Priveste înapoi cu minie” (Teatrul maghiar de stat din Satu-Mare) Csiky András a produs o impresie profundă. Dar exemplele ar putea fi sporite mult peste limitele posibile ale rîndurilor de față.

Ne-am propus să schițăm aci doar câteva portrete, care ilustrează — după părerea noastră — tendințe caracteristice în stilul de interpretare contemporan.

LEOPOLDINA BĂLĂNUȚĂ: LACONISM

A spune mult în puține cuvinte, iată un ideal al actorului contemporan. Epoca expresiei grandilocvente și a gesturilor largi a trecut. Leopoldina Bălănuță e una din marile noastre actrițe pentru că ea poate să înlocuiască printr-o privire o tiradă întreagă. Ați văzut-o în „Oameni sărmani” după Dostoevski, la televiziune? În jocul ei reținut, aproape imobil, era mai multă suferință, mai multă tristețe, mai multă tragedie omenească decît dacă ar fi vărsat un potop de lacrimi. În „Doi pe un balansoar” de Gibson ne istorisește irosirea unei vieți printru clădiri înalte și indiferente. Dar cum? Gittel, dansatoarea ratată, în interpretarea Leopoldinei Bălănuță, nu-și

ACTORI TINERI, CREAȚII MATURE

mărturiseste aproape niciodată durerea; pare de cele mai multe ori nepăsătoare sau ușuratică, ba, uneori, chiar veselă. Dar o înclinare a capului, o clipă de tăcere, o privire în gol, c tremurare a vocii dezvăluie neașteptat prăbușiri și zbateri interioare... C diferență de semiton care valorează cît o explozie.

GEORGE CONSTANTIN ȘI ION MARINESCU: A GÎNDI PE SCENĂ

Sentimentalismul călduț, melodrama s-au perimat. Se dezvoltă un nou tip de actor, prin excelență antiretoric, sobru în exteriorizarea stărilor sufletești, un actor care joacă aspru, dur, fără nici o dulcegie, zgrunțuros. Iată-i pe George Constantin și Ion Marinescu în „Oricît ar părea de ciudat” de Dorel Dorian. Două caractere puternice, dar puternice în chip diferit: inginerul Nicolae Roșca (George Constantin), ferm, stăpînit, pătruns de sentimentul răspunderii, și tînărul inginer Horia Drăgan (Ion Marinescu), pripit, nechibzuit, încă prea singur cu îndoielile sale, luptînd pentru a cîștiga încrederea în sine și în oameni. Fiecare dintre ei se bate pentru a-și impune sau verifica o convingere. Și fiecare greșește, într-o măsură, față de celălalt. E ca o încrucișare de săbii, o ciocnire bărbătească, în care adversarii nu se plîng și nu se menajează reciproc. Un joc auster, care-și refuză „efectele”, extrăgînd tensiunea dramatică din dezbateri, din înfruntarea punctelor de vedere opuse. Ambii interpreți posedă capacitatea de a ridica gîndirea personajelor pînă la acel grad de incandescență unde ideea devine pasiune. Astfel de actori cred că i-ar fi plăcut lui Camil Petrescu. Ei sint dintre aceia care „văd idei”.

SILVIA POPOVICI: AUTENTICITATE ȘI SIMBOL

Simplitatea este expresivă pe scenă numai cînd vine dintr-o mare bogăție lăuntrică. În jocul Silviei Popovici e un firesc, o naturalitate obținute parcă fără efort și care-i dau un fel de seninătate măiestruoasă. Momentul apariției ei în „Constructorul Solness” de Ibsen produce literalmente senzație în sală. În casa rece, întunecată, a inchiștatului arhitect năvălește parcă soarele. Fata de la țară, care-și aruncă rucsacul în mijlocul casei și își cere pe un ton imperativ dreptul la dragoste, la împlinirea visurilor, aduce cu ea un suflu de îndrăzneală, de voință, de prospețime. Exuberanța, sinceritatea, prezența ei luminoasă sint tot atîtea argumente în favoarea reînnoirii lui Solness pe drumul generos al adevăratei creații deschise spre ceea ce este nou. Silvia Popovici a făcut din Hilde Wangel o întruchipare a năzuinței spre înălțimi, în mijlocul unei existențe burgheze lincede.

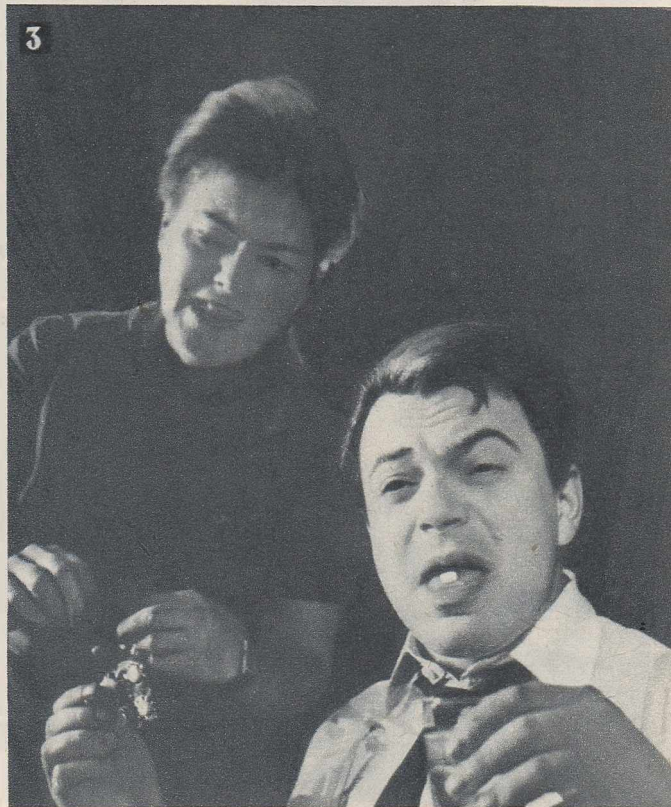
Setea de viață a personajului se împletește, se identifică în fond cu chemarea spre un ideal. Acest ideal ia înfățișarea încântătoare a Hildei. Dăruindu-i o vitalitate neobișnuită, actrița și-a ridicat totodată eroina deasupra cotidianului, la semnificații simbolice.

OCTAVIAN COTTESCU: ARTA AUTOIRONIEI

O anume distanțare față de personaj e frecventă azi — și dacă termenul a fost pus în circulație de Brecht, valabilitatea sa nu se reduce la „teatrul epic”. A da contur unei figuri negative păstrându-ți un fel de „alter ego” care zimbește este o artă subtilă pe care Cottescu o reprezintă cu strălucire. Urmărind jocul acestui actor observi o dată cu el că mii de oameni sînt lipsiți de caracter nu pentru c-ar ignora proverbul „Cunoaște-te pe tine însuși”. Ei își cunosc bine cusururile și le iubesc, ajung să fie chiar mîndri de ele. Interpretîndu-l la televiziune pe Hjalmar din „Rața sălbatică” de Ibsen, Cottescu a înfățișat un filistin mic-burghez care se umfla în pene cu egoismul și cu meschinăria lui și care după ce a provocat sinuciderea micuței Hedwiga ar fi vrut să fie tot el compătimit ca un martir. În „Fii cuminte, Cristofor!” de Aurel Baranga, supunînd criticii infidelitatea, goana după aventuri extraconjugale a compozitorului Cristofor Belea, a ridiculizat mai ales infatuarea acestuia, aerul de superioritate, convingerea că are toate drepturile și nici o obligație. Ceea ce mi se pare inedit în creațiile satirice ale lui Cottescu este demascarea acestei trufii agresive a lichelismului care, după ce că încalcă legile cele mai elementare ale comportării sociale, mai are pretenția să fie și admirat pe deasupra.

SANDA TOMA: INTELIGENȚĂ SCENICĂ

Ceea ce specialiștii numesc „instinct de teatru”, a nimeri spontan tonul just, este o calitate importantă dar nu suficientă în vremea noastră. Nu e de ajuns să intuiești caracterul personajului, trebuie să-i găsești locul exact în ansamblul relațiilor scenice, timbrul propriu într-un concert. Ce este prințesa din „Umbra”, de fapt? O faptură mofturoasă și rea, desigur. Dar ea nu are nici o inițiativă, nici o influență proprie asupra acțiunii: e pentru învățat doar un chip îndepărtat de care se îndrăgostește, iar pentru Umbră un mijloc de parvenire. Sanda Toma a definit-o exact: o păpușă mecanică. Dactilografa Daisy din „Rinocerii” lui Ionescu este o fată drăguță, bună colegă de birou, fără pic de personalitate; și tocmai în această lipsă de personalitate a descoperit interpreta originalitatea artistică a rolului. Daisy trece de partea rinocerilor fără nici un fel de teorii sau justificări, molima o cuprinde cu atât mai frenetic cu cît ea n-are și nu

1 Leopoldina Bălănuță, o prezență care umple întotdeauna scena (în piesa „Doi pe un balansoar”).

2 Dragoste și... idealuri contradictorii (Virgil Ogășanu și Eugenia Dragomirescu în „Nu sînt Turnul Eiffel”).

3 „Sărmanul” Cristofor are dureri de cap... (Octavian Cottescu în „Fii cuminte, Cristofor!” în rolul dublu Anca-Ema: Marcela Rusu).

poate avea un punct de vedere, curentul o atrage pur și simplu, vezi cum o străbate prin tot corpul și o ia cu el. Privind la fereastră cum trec turmele dezlănțuite, ascultînd mugetele lor sălbatică ca pe o muzică, ea se transpune într-o imagine a adaptării fascinate, a nerezistenței și pasivității, care devine complice. Prin inteligența și luciditatea interpretării, însăși platitudinea personajului a căpătat un relief scenic surprinzător.

ION PAVLESCU: DE LA APARENȚĂ LA ESENȚĂ

Faimosul Iago, chintesență a calomniei și relei credințe, era un om atrăgător, plin de perspicacitate, iscusit, curtenitor, subtil. Acesta e punctul de vedere al lui Ion Pavlescu în spectacolul craiovean cu „Othello” (de altfel pe o linie asemănătoare a interpretat rolul, cu două decenii în urmă, neuitatul Mihai Popescu). Iago este un subaltern serios, disciplinat, ager. De ce nu i-ar asculta Othello sfatul? E vesel, bun camarad, om de viață. De ce n-ar bea Cassio cu el? E sensibil, prevenitor. De ce l-ar suspecta Desdemona? Simplificarea caracterelor e tot ce poate fi mai antishakespearean. Cu o ținută scenică elegantă, cu o suplețe și o plasticitate demonstrată și în alte roluri (de pildă bufonul din „A 12-a noapte”), Ion Pavlescu și-a dozat atent luminile și umbrele, conducîndu-ne de la aparențele seducătoare pînă la esența — cu atât mai periculoasă cu cît e mai greu sesizabilă — a intrigantului.

LILIANA TOMESCU: INTERIORIZARE

Frumusețea și urîtenia au alte criterii pe scenă. Am văzut actrițe extrem de frumoase în foaiere, care pe scenă sau pe ecran sînt fade, șterse, pentru că fața lor nu spune nimic. Am văzut actrițe care-și păstrează o anumită frumusețe și în luminile rampei, dar e tot frumusețea de pe stradă, de care nu se pot dezbara, care copleșește și acoperă totul pînă la monotonie.

Liliana Tomescu a știut să fie în „Luna dezmoșteniților” de O'Neill o fată urită, conștientă de urîtenia ei, o fată care bravează chiar în numele acestei urîtenii. Și a știut apoi să-i dea băiețoasei Jossie o aură de frumusețe și de feminitate mai prețioasă pentru James Tyrone decît tot ce-i poate oferi Broadwayul cu „stelele” lui confecționate. Frumusețea lui Jossie nu este aceea a reclamelor de lenjerie sau de pastă de dinți, ci frumusețea pe care o caută pictorii, regizorii și oamenii obișnuiți în viața de toate zilele. E farmecul expresiei. El nu poate fi obținut nici prin tehnică, nici prin machiaj, doar prin acea însușire pe care o numim, cu un cuvînt des întîlnit în cronici și nu îndeajuns de des pe scenă, interiorizarea.

(Continuare în pag.16)

FLORIN PIERSIC : DRUMUL SPRE COMPOZIȚIE

E, fără îndoială, un act de curaj să iei un actor frumos, pus mereu să joace pe băiatul frumos, june-prim „turnat” din cap până în picioare și să-l distribuie în rolul unui arierat mintal. Acest curaj l-a avut regizorul Alexandru Finți în „Oameni și șoareci” de Steinbeck. Sub îndrumarea sa, Florin Piersic a făcut un pas important pe drumul maturizării artistice: a „ieșit din propria sa piele” pentru a intra într-una cu totul diferită, a demonstrat că poate **compune** cu succes o diversitate de roluri peste limitele propriei înfățișări fizice. Compoziția sa nu este demonstrație de virtuozitate în sine, ea se integrează ideii generale a spectacolului. Interpretarea lui Piersic abordează cu discreție latura maladivă a personajului, punând accentul pe cea umană. Lennie, uriașul cu suflet de copil, căruia-i place să mângâie blănița șoricelului și tot ce e catifelat, apare ca o ființă fără apărare în mijlocul unei lumi brutale, pline de primejdii ce pindesc la tot pasul. Pe fața lui, zîmbetul deschis, candid și blajin se amestecă din cînd în cînd cu o undă de îngrijorare: nu cumva să-l părăsească bunul său prieten George. Este ceva de vietează fugărită în acest muncitor zăler, care lucrează cît patru dar intră peste tot în incurcăături fatale și care moare vișind o odihnă ce nu poate fi dobîndită niciodată. Dincolo de compătămirea față de un infirm, Piersic ne-a transmis ceva din tragismul unor relații sociale de unde omenia este exclusă.

ILEANA PREDESCU: DIALECTICA PERSONAJULUI

Ileana Predescu face parte dintre actorii multilaterali, stăpîni pe mai multe voci, pe mai multe staturi, pe mai multe fizionomii, capabili să surprindă într-un personaj jocul contradicțiilor și al traversărilor vertiginose de la o stare la alta. Unul din primele sale succese a fost, cu ani în urmă, „Invățătoarea” de Brody Sandor: era, aici, pe de o parte o fetișcană infiptă care înfruntă cu nonșalanță pe oricine nu-i e pe plac, și mai ales pe boieri, iar pe de altă parte o femeie invăpăiată care se îndrăgostește, printr-o ironie a soartei, chiar de tînărul boier Nagy, un bețiv și un afemeiat. Rînd pe rînd — și uneori în același timp — ea a fost volubilă și malițioasă, temerară și speriată, indignată și plină de duioșie, flatată și lucidă; a cochetat cu toată viclenia feminității și a rezistat persecuțiilor cu cea mai severă bărbăție; a fost îndrăgostită pînă la pierderea minții și revoltată din adîncul sufletului; a așteptat fremătînd de nesiguranță un semn de la omul iubit, și a luat, cînd trebuia, hotărîri rapide și ferme — totul cu o strălucire natura-

4 „N-ai să mă părăsești, George, nu-i așa că n-ai să mă părăsești?” (Florin Piersic în „Oameni și șoareci”).

5 Lupta cea mai grea rămîne totuși cea cu sine însuși (Ion Marinescu și Tatiana Iekel în „Oricît ar părea de ciudat”).

6 Un Iago care știe să inspire încredere (Ion Pavlescu alături de Vasile Cosma în „Othello”).

lă. Am admirat în multe alte spectacele varietatea inepuizabilă a resurselor de care dispune Ileana Predescu. Recent, în „Tigrul”, compoziția acțiunii a împletit cu măiestrie spaima femeii răpîte în plină noapte cu o notă tot mai accentuată de înțelegere pentru răpitorul ei, tonul moralizator al doamnei de condiție bună care ia parte la activitatea societăților de binefăcătoare și frivolitatea cuconiței lipsite de preocupări serioase, observația de burșimț și autoironia. Ileana Predescu ne dezvăluie astfel, cu subtilitate, perscrinajul din mai multe unghiuri diferite așa cum pare a fi Gloria la începutul piesei, așa cum o vede „tigrul” Berșă așa cum se vede ea însăși și așa cum o vedem noi în final.

MARIN MORARU FANTEZIE ȘI EXPRESIE CORPORALĂ

Mestesugul actorului nu mai este del mult sinonim cu declamația. Formele diverse ale expresiei corporale — mișcarea, gestul, pantomima, baletul, unele chiar mijloacele clovnești — și unesc cu rostirea, cu cîntul și onomatopeea într-o imagine complexă, vizual-auditivă, a cărei înfîșurare solicită din plin fantezia interpretului. În acest stil au fost create mai toate personajele spectacolului „Troilus și Cresida” de Shakespeare la Teatrul de comedie. Ne vom referi, spre exemplificare, la unul singur: Patrocle. Pornind de la sugestia, existentă în text, a unor legături nefirești între Ahile și Patrocle, Marin Moraru a compus, cu un umor asturător, chipul grotesc al „cățelei lui Ahile”. I-a dat un cap lunguieț și efeminat; doi ochi rotunzi, cu privirea obraznică și speriată în același timp; o voce pițigăiată, insinuantă; un zîmbet stupid; două picioare slăbănoage, cu mersul împleticit; a purtat „cochet” o gențuță în mîinile strimbe dar posive; l-a înzestrat, în fine, cu darul prostiei totale. Iar în acest portret atît de incisiv nimic nu apare grosier sau indecent, compoziția lui Marin Moraru, încărcată de sensuri satirice precise, poartă marca veritabilei transfigurări artistice.

★

Laconism, interiorizare, capacitate de a gîndi pe scenă, de a ridica eroul dramatic la simbol, imbinarea emoției cu luciditatea, autoironie, redarea complexă a personajului în dialectica trăsăturilor lui sufletești, pătrunderea de la aparență la esență, compunerea originală a rolului printr-o bogată imaginație scenică și imbinarea textului cu expresia corporală — din toate aceste elemente se înfîșură profilul unei noi generații actoricești, continuatoare a celor mai înaintate tradiții ale artei noastre scenice realiste. Căutînd limbajul cel mai potrivit pentru a se adresa contemporanilor săi, teatrul de bună calitate e mereu nou și mereu tînăr, ca viața pe care o reflectă.

Andrei BĂLEANU

DE LA PO LA DUNĂRE

Credem că vechea zicală „tace un pește” se potrivește mai bine pescarilor sportivi (sau, cu înțeles dumneavoastră, „unditârilor”, m li se mai spune) decît peștor. Cunoșcînd că în apă sunetele se propagă cu o viteză mult mai mare decît în aer și că vibrațiile mecanice cit și cele infra-ultrasonore sînt percepute de pești, unditârii tac ca... peștii. În partenerii gălăgioși sau chiții curioși sînt considerați o devărată calamitate.

Iată deci o ramură sportivă în care „galeria” este redusă... la tăcere! Ce să-i faci? Performanța o pretinde!...

CARE-I PERFORMANȚA?

De fapt pentru pescarul sportiv marea performanță nu are nevoie de omologare. Ea se stabilește în condiții diferite (chiar și iarna pe gheață „la copcă”, încît unditârii dacă ar avea și cinci anotimpuri la dispoziție pentru pescuit tot puțin li s-ar părea...), cu „performeri” de categorii diferite: caras, păstrăvi, crapi, clean, știucă (sau Esox cum îi spun unditârii erudiți acestui din urmă celebru al lor inamic), cu unele meșteșugit aranjate (vezi varga de bambus, lanseta, mulineta, lingurițe, pline și rîme etc., etc.). Ca să te poți descurca numai printre accesoriile indis-

Apreciind activitatea Asociației române de vînatore și pescuit sportiv, Confederația internațională de pescuit sportiv a hotărît ca această competiție să aibă loc la 26 septembrie 1965 la noi.

O interesantă și grăitoare coincidență face ca cel mai mare concurs al pescarilor sportivi din lume să se desfășoare pe Dunăre la aniversarea a 75 de ani de la înființarea navigației fluviale române.

Gazda va fi deci Galațiul, dar de fapt arena disputei va fi Dunărea, pe o porțiune a sa dintre Galați și Brăila. Bătrînul nostru fluviu va oferi aci concurenților veniți din toate țările lumii obște, babușcă, plătică și alte asemenea specii. Comisia C.I.P.S. va trebui doar să-i constate și să hotărască momeala naturală, hrana „performanțelor” și unele performențelor.

Hrana „performanțelor” pentru că viermușii de carne (ce vor fi probabil utilizați) alcătuiesc un meniu preferat al peștilor localnici, și unele performențelor pentru că pe această bază concurenții vor face nădirea locului (cu alte cuvinte păcălirea și atragerea peștilor).

Punctajul acordat concurenților va ține cont de numărul și gramajul peștilor prinși (5 puncte pentru fiecare prins și un punct de fiecare gram). Cine va fi campion

Un sport la care galeria se remarcă prin... tăcere.

pensabile echipării firului la lansetă trebuie să deții multe ore de pescuit.

Iar „performanța” variind de la pescar la pescar (crezută de multe ori pe cuvînt de către rude și cunoscuți, dar adeseori contestați de adversarii...) sîrșește glorios într-o... tîgăie. Gustată și apreciată, „performanța” se dovedește astfel la înălțime!

Lăsînd la o parte însă latura gastronomică constată că aria celor care practică pescuitul sportiv crește an de an, mii și mii de iubitori ai naturii (organizați în Asociația generală a vînatîrilor și pescarilor sportivi) petrecîndu-și timpul liber pe drumurile ce duc spre lacuri și bălți ori pe firul apelor de munte, dar mai ales pe malurile acestor ape.

În anul 1964 patrimoniul pescuitului sportiv a crescut cu 1 920 ha de lacuri și iazuri, bazinele mici fiind periodic repopulate.

Și toate acestea invită la ieșiri comune la pescuit, la concursuri de pescuit sportiv.

MARELE CONCURS AL ANULUI

La mai puțin de o lună după disputarea finalei Campionatului național la Galați, aceeași localitate va găzdui cea de-a XII-a ediție a Campionatelor mondiale de pescuit staționar.

mondial? Cel care în decurs de trei ore, cit va dura concursul, va prinde cei mai mulți și mai grași pești!

★

Anul trecut campionatul mondial s-a desfășurat pe fluviiu italian Po, după ce printre organizatorii edițiilor precedente s-au numărat orașele Londra, Paris, Gdansk și altele.

Pescarii români se vor afla în acest an la a patra participare la campionatele mondiale, ei clăsîndu-se la fiecare ediție printre primele opt echipe (cea mai bună performanță: locul cinci în 1962, la Peschiera del Garda - Italia).

Fiecare echipă reprezentativă va fi alcătuită din cinci concurenți. La noi candidații sînt... 65 000 de membri ai A.G.V.P.S. Deci un lot masiv de selecționabili! Triaurile succesive ale preliminarilor campionatului republican vor aduce la sîrșitul lui august, la Galați, pe finalisții acestui campionat. Primii cinci clasați aci vor purta culorile echipei noastre la acest campionat mondial de pescuit sportiv găzduit de țara noastră.

Și credem că, fiind pe „apă proprie” (echivalentul pescăresc al „terenului propriu”) unditârii noștri vor avea o frumoasă comportare.

P. SLĂVESCU

Fotografiile de Tralan PROSAN

PĂSĂRI

1	P	A	S	A	Z	A		9	P	A	R	A		10	R	A		11	E		12	B
2	E	M	I	N	E	S	C	Y		A	R	A	C	A	R	I						
3	L	A	T	U	R	I		S	I	T	A	R		D	E	Y						
4	I	N	I	M	I		C	O	B	E		A	N	A	S							
5		G	E	L	U	I	R	I		S	C	A	T	I	U							
6	A	L	O		A	T	U		S	A	T	I	N		C	L						
7	H	A	I	V		D	R	A		R	I	N	I	C	H	I						
8	I	S		R	I	N		D	U	N	A	C	A		I	T	I					
9		T	R	A	C		E	S	O	P		R	A	U	H							
10	C	U	I	B	A	R		E	T	I	E		S	T	O	P						
11	I	N	S	I		A	L	F	A		O	L	T		H	O						
12		C	E	I	S	I		T	E	R	E	U	S		P							
13	P	A		D	A	R	U	I	T		G	R	A	S	A							
14	R	I	N	Z	E		A	N	T	A	L	E		D	A	T						
15	A	N	T	E	R	A		O	A	R	A		S	O	C	A						
16		C	A	L	I	T	A	R		S	U	R	O	V		R						
17	A	I		L	A	U	R		P	A	S	A	R	E	A							
18	L	O	Z	E		M	O	T	A	T		C	L	A	M	P						
19	B	O	R	T		N	A	R	I	S		P	N	E	L							
20	A	C	I		E	G	A	L	I		T	U	T	U		U						
21	F	O		M	I	R	T		A	R	E	R	A		A	V						
22	A	Z	E		I	A	D		R	A	U		A	N	A							
23	D	E	T	T	E		A	N	A		B	A	R	Z	A							
24	S	A	L	A	N	G	A	N	A		P	U	S	K	I	N						

PUPAZA I.

16 24

ORIZONTAL : 1)

„Maimuța” păsărilor — Titan mitologic înălțat de Zeus, căruia un vultur îi sfîșia zilnic ficatul, mereu refăcut. 2) Autorul poeziei „Somno-roase păsărele” — Alt nume dat tucanului, „mîncătorul de piper” (pl.). 3) Instrumente pentru prins păsări — Pasăre foarte căutată de vînători — Poet englez (1745-1813). 4) Centre (fig.) — Boală a găinilor și a găștelor — Numele științific al raței. 5) Neteziri cu gealul — Păsărică al cărei cîntec seamănă cu al canarului. 6) La telefon — Avantaj (fig.) — Țesătură lucioasă — Clor. 7) Crede că tot ce zboară se mîncă — Papagal sud-american — Organe ale corpului. 8) Sint — Pasăre în frac! — A se ivi. 9) Emoție — Autorul fabulei „Cocoșii și potîrnicea” — Filozof pozitivist francez (1861-1909). 10) Dormitorul păsărilor — Moral — Cîrd de păsări zburătoare, de același fel. 11) Persoane — A uni — Afluent al Dunării — Număr (abr. Inv.). 12) A gonî păsările (reg.) — Rege al Traciei care s-a transformat în pupază (mit.). 13) Pasiunea rațelor și a găștelor — Tras de păr — Așa cum i se pare invidiosului că este găina vecinului. 14) Pipote — Butoaie (reg.) — Donat. 15) Parte a florii în care se află polenul — Personaj din „Apus de soare” de Delavrancea — Sat în Banat. 16) Specie de rață sălbatică și de porumbel domestic — Scriitor sovietic care împreună cu Krapiva a scris piesa „Cîntă ciocirlic”. 17) Pozezi — Dafin — Sat... tematic lângă București. 18) Locuri la teatru — Specie de pițigo — Onomatopea din pliscul berzei. 19) Monedă veche — Pictor olandez (1839 - 1917) printre ale căruia lucrări există una intitulată „Rața” — Accesoriu la mesajul porumbelului călător. 20) În acest loc — La fel (pl.) — Demnitar al faraonului Ehnaton. 21) Titu Oprea — Plantă exotică — Vultur mai mic numit și acvilă sau pajură — Aviator (abr.). 22) Jumătate diametru (pl.) — Infern — Poet contemporan — Diviziuni de timp. 23) Personaj central din baletul „Lacul lebedelor” de Ceaikovski — „Țara păunițelor” din cartea „Impărăția soarelui” de Eusebiu Camilar — Pasăre călătoare dintre cele mai mari. 24) Pasăre al cărei cuib constituie în unele țări ale Asiei un deliciu culinar — Poet clasic rus care a scris „Basmul cocoșului de aur”.

VERTICAL : 1) Pasăre mare din Delta Dunării (pl.) — „Nemișcată-n vîrf de

par/ Ca o acvilă pe-un soclu, Oacheșă ca un hornar/ Și macabră ca un cioclu” (Toprceanu) — Mare pasăre marină, despre care se spune că provestește furtuna. 2) Pictor român, autorul tabloului „Țărancă ducînd o rață” — Pasăre asemănătoare cu rîndunica — Poet român, autorul poeziei „Dragi cocoare” — Cîrma păsării. 3) Mică pasăre în vegnic neastîmpăr — Situația celui ce dă vrabia din mîină pe cea de pe gard — Zi — Străgîntă. 4) Inadins — Pasăre ce visează... mălai (pl.) — Compozitor austriac, autorul operei „Vînzătorul de păsări” — Prefix în chimie. 5) Unul din prietenii lui Păsări-Lăți-Lungilă — Coadă de... păsărică! — A face... huști! — Copacul în care-și avca cuibul pupăza lui Ionică a Petrii — Penet! 6) Campioni — Autorul poeziei „Zbor de hulubi” — Cetate turcească (od.) — Tratez cu... fum — Compozitor norvegian, autorul piesei pentru pian „Păsărică”. 7) Calc! — Turme — Pasăre din fauna australiană — Parfumată. 8) Ca fulgul — Cea mai mică pasăre de la noi (pl.) — Articol nehotărît (pl.) — Ospătar (od.) — Autorul poeziei „Corabia cu păsări migratoare”. 9) Pasărea sfîntă a vechilor egipteni — Pasăre cu pene negre mărginite cu roșu, ce trăiește pe malul mării — A pupe râmășag — Poftim! 10) Păsări înotătoare, domestice sau sălbatică — Nelipsite păsărilor — Bine închis — Strigătul corbului. 11) Ceas — Baionetă (reg.) — Pe mai multe voci — Munte în Arabia Saudită — Astru. 12) Mică pasăre călătoare cu penele castanii — Normă juridică — Crustacen — Specie de pasăre de pradă din familia vulturului, originară din America. 13) Unu la table — Somn ușor, pușor! — Uliu în denumire științifică — Specie mare de vultur numită și zăgan, ceahlău etc. — Da de unde! 14) Participiu la coafar — Fără un corn — Autorul poeziei „Cocostîrcul albastru” — Localitate în S.U.A. 15) Rege al Tesaliei, a căruia fiică s-a întors din robie sub chip de pasăre (mit.) — Ambalaj — Comună în Franța — Munți în America de Sud unde trăiește o specie de condor aflat de mare încît e în stare să răpească un vițel. 16) Alt nume dat uliului șopîrilelor — Nume dat mai multor păsări răpitoare din familia acvilidelor (pl.) — Pasăre din ordinul picioroangelor, cu ciocul lat — Mică pasăre care constituie un exemplu tipic de simbioză cu crocodilul.

Dumitru IACOBESCU

Cuvinte rare : PYE, RAUH, SOCA, MARIS, STIC, LAUS, CIUT, ARK, AME, TUTU.

FILM

PROFIL

Ovidiu GOLOGAN

Există un anonimat fatal al spectacolului cinematografic. În afara regizorului și a actorilor capete de afiș, genericul înșiruie, e drept, și numele celorlalți colaboratori. Dar pe câți dintre ei îi reținem? Operatorul e unul dintre acești nedreptățiți. Contribuția lui (dacă e semnalată) inspiră la aprecieri grăbite de genul „imaginea a fost frumoasă și luminoasă... portretele expresive“ etc. Și totuși...

Operatorul e un artist. Un adevărat creator. Un om de concepție care „vede“ plastica filmului în mișcare. Acordă respirația fiecărui cadru cu suflul general al operei. Rimează și ritmează filmul. El și regizorul. El și montorul. El și compozitorul. Deci: el și ceilalți. Ovidiu Gologan, pe care vi-l prezentăm aici, s-a impus de mult în peisajul cinematografic. Mai întâi ca reporter. A fost unul dintre primii operatori ai jurnalului de actualități, cărui a fi datorăm imagini — astăzi istorice — ale eliberării Bucureștiului în august 1944. Pasiunea pentru faptul real l-a însuflețit și în noua sa muncă la filmul artistic. Gologan este coautorul imaginii filmelor: „Viața învinge“ (în colaborare cu Ion Cosma), „Nepoții gornistului“ (alături de Ott și Samson). Următorul — „Moara cu noroc“ — ne revelase surprinzătoare sale calități dramatice. Peisajul filmat, chiar dacă uneori era static, concentra o expresivă grafie a pasiunilor, o tensionare misterioasă, propice desfășurării dramei romantice a lui Slavici și, în același timp, sobrietății clasice a regizorului Victor Iliu. Și iată acum „Pădurea spinzuraților“ — succesul noului film îi aparține în bună măsură. Gloria trebuie împărțită, ca și în succesul. Cannesul a relevat calitățile evidente ale regiei. Dacă dorea să fie echitabil, atribuia și un premiu pentru imagine. Munca artistică a lui Gologan și-a atins aici maxima. Gîndirea sa plastică a cristalizat — împreună cu regizorul, el însuși artist al imaginii — peisaje naturale și umane zguduitoare. Iată convoaie greoaie mărșăluind spre front, istovite, epuizate. Capete plecate sub apăsarea de oțel a câștilor, umeri împovărați de arme, spinării curbate sub o mare, imensă amenințare, se scurg anonim prin fața aparatului. Și, deodată, o imagine-șoc: un chip se întoarce fulgerător spre obiectiv. Pare că a zărit ceva, ceva ce numai el a înțeles într-o secundă, ca fiind dureros, groaznic, inevitabil. Operatorul creează momente de suspense, ne introduce în dramă prin câteva imagini-cifru ce se vor limpezi treptat. Unele vor deveni simboluri ample, poetice, de un tragism înscris sub semnul înțelegerii târzii, a revelației fatale; ca acel motiv al reflectorului scrutînd beznă tranșelor și a conștiințelor cu o lumină crudă, intensă, dureroasă, descoperind adevăruri greu de recunoscut. Dialogul — mut — al locotenentului Bologa cu lumina aceasta ce hoinărește ca într-o „țară a nimănu“ în suflurile oamenilor e mai zguduitor decît duelul — oricît de savant literar — de replici. Pentru că e mai simplu, mai direct, mai cinematografic. Se adresează ochiului și sufletului nostru pe calea specifică a imaginii, nefolosind nici un artificiu, nici un intermediar al altei arte.

Operatorul e singurul autor din complicate alchimie cinematografică, sintetiză a artelor, care nu poate trișa, care e obligat să folosească resursele proprii ale filmului. Singura lui escapadă ar fi compoziția statică fotografică.

Dar chiar așa, dacă nu din interiorul fiecărui cadru atunci din in-

lănțuirea instantaneelor, din dirijarea lor într-un sens dinamic general, tot creează viața printr-o geneză specific vizuală.

Chiar cînd face pictură, ca Figueroa, operatorul tot artă cinetică realizează în ultimă instanță. El are în mînă cheia și lacătul filmului. Meseriaș e conștient să devină. Artist, numai cînd are harul nobil. Ovidiu Gologan se află printre aceștia. Fiecare colaborare

a sa a fost o profesiune de credință și se pare că aceasta cu Clulei-Regreanu poate fi socotită drept cea mai pasionantă din toate.

„Pădurea“ i-a prilejuit o maturizare de gîndire poetică, de generalizare filozofică uimitoare.

El compune, cu ajutorul luminii, adevărate poeme fără vorbe, ca acea admirabilă scenă a sărutului aplaudată pe scară mondială. Estompează pînă la materializare, pulverizează în neant siluetele ostașilor porniți spre moarte. Concentrează, într-o singură privire — a Iloncai — fixă, dilatată, incremenită în durere și spaimă, în tragică nepuțință apropiată execuției a lui Bologa. Dialogul cu moartea, cu dragostea și adevărul sînt susținute — și aceasta e principala calitate a filmului nostru premiat la Cannes — prin intermediul aparatului cinematografic. Cea mai înaltă expresie poetică a „Pădurii“, scena sărutului de care aminteam, i se datorează operatorului tot atît cît și regizorului. O lumină dulce contopește — ca în vis — contururile îndrăgostiților, irizează patima într-o armonie aproape sonoră, de muzică preclasică. Mișcarea circulară a aparatului e învăluitoare, discretă și pasionantă, timidă și impetuoasă în același timp, ca prima îmbrățișare. Ecranul se încarcă de emoție și poezie ca un sonet de Petrarca. Operatorul își declară (prin această scenă și prin multe altele) constanta, matura sa dragoste pentru o artă nobilă: cinematografia.

Allice MĂNOIU

DIN AGENDA FESTIVALURILOR:

„The Knack“ („Palme d'or“ la Cannes)

TINERII FURIOȘI ÎNVAȚĂ SĂ RÎDĂ

E puțin înrîstător și totuși în firea lucrurilor ca, o dată ce și-a atins apogeul, cea mai exuberantă dintre mișcările cinematografice din ultimii ani, așa-numitul „nou val“, dominat de „tinerii furioși“, să cunoască o fază de declin. Reisz, Richardson, Schlesinger sau Anderson au înscris în istoria celei de-a șaptea arte un capitol plin de dinamism, de „furia“ în sensul italianesc, temperamental, al cuvîntului. Și dacă acum ei arată intenția de a-și asigura un loc confortabil în banca cinematografilei conformiste și rentabile, e un lucru care-i privește personal.

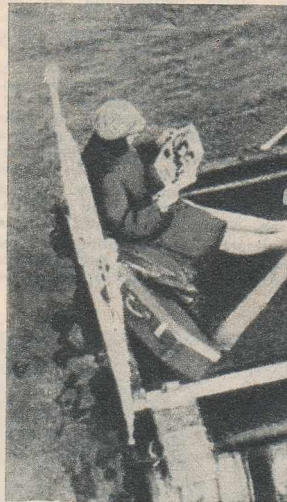
Schîmbul de altfel se și anunță. Sub forme uneori deconcertante, e drept, dacă luăm în considerație de exemplu Grupul celor 6, care operează în jurul postului BBC-2 al televiziunii britanice și care are la activul său o serie de lungi și scurt-metraje de un intelectualism exacerbat. Alții ei se învește pe neașteptate, din mijlocul a ceea ce snobii numesc cea mai comercială dintre cinematografil și ține, într-o oarecare măsură, de o respectabilă tradiție — burlescul englezesc.

Îl avem în vedere pe Richard Lester, tînărul regizor înecunutat recent cu marele premiu „Palme d'or“ al Festivalului de la Cannes. Cine e omul al cărui triumf pe Croisetta i-o fi silit pe apostolii cinematografilei superintelectuale și ermetice să arbozeze doliu? Richard Lester e semnatarul recentului film consacrat pletoșilor idoli ai tineretului anglo-saxon, the Beatles, „Patru tineri la modă“. O modă care i-a îmbogățit și pe ei și pe producătorii filmului, iar lui Lester i-a dat posibilitatea să lucreze într-o ambianță de neînfrînată exuberanță filmul „The Knack“ („Spilul“).

Care-i „spilul“ cu care unii cuceresc atît de ușor fetele?, se întreabă eroul filmului, timidul și stingacul Colin. Prietenul și colocalatarul său, Tolen, nu e în stare sau poate nu vrea să-i vîndă secretul nenumăratelor sale

O Londră insolită slujește drept cadru năstrugnicelor aventuri eroilor filmului „Spilul“.

Un pat care e și vehicul, și simbol, și personaj, execută de-a lungul Londrei și al filmului „Spilul“ o poetică și ilariantă călătorie.

UMOR

de peste hota

— N-o să reușiți să mă adormiți cu lumina asta...

succese, iar naivul Tom mai mult îl derutează cu sfaturile sale fanteziste. Ideea că patul, un pat mare și somptuos, ar constitui un fel de „iarba fiarelor” și-a făcut loc, nu se știe cum, în mintea lui Colin, care nu are odihnă până nu-și vede visul cu ochii. Achiziționat de la fier vechi, obiectul mult dorit devine un instrument de tortură și un vehicul totodată. Pe scurt, un personaj. În compania acestuia, a lui Tom, și — surpriză! — a unei fete, Colin străbate întreaga Londră până acasă. Aci fata, naivă provincială în căutare de adăpost, cade în mrejele frumosului Tolen. Dar totul până la un punct. Căci naiva Nancy este de fapt mai șireată decât toți. Numai că principala victimă a indignării ei va fi bietul Colin, acuzat de atențat la pudoare. O explicație strict particulară îi va elibera în cele din urmă pe Colin și Nancy de ultimele lor complexe. Aceasta, spre marea indignare a vecinului Tolen, care-și descoperă de-abia acum principii morale din cele mai riguroase și grav ultragiutate de „purtarea libertină” a celor doi îndrăgostiți.

Întrebat asupra sensului filmului său, Richard Lester a vorbit cu ironie drapată în falsă gravitate despre „incomunicabilitate”. Dar dacă în privința unui erou ca Tolen se poate vorbi de o anumită singurătate, singurătatea donjuanului în mijlocul celor mai aprinse și multiple amururi, Lester îl lasă pe spectator să priceapă că un Colin nu va fi mereu singur.

Incununind cu cea mai mare distincție de care dispunea, filmul cel mai fantezist, mai trântit, al festivalului, juriul de la Cannes a înțeles probabil să încurajeze intențiile de ironizare nu numai a conformismului și ipocriziei, ci și a unui anumit snobism cinematografic care pretinde unui film de artă și de probleme să fie un canon pentru spectator.

Prin vioșia debordantă și cascadele de gaguri burlești substanța omenească a filmului nu e sărăcită, ci capătă o dimensiune în plus, cea a victoriei. Întrîncenarea „tinerilor furioși” nu era unicul fel de a înfrunța contradicțiile unei societăți osificate. Risul poate stîrni o nouă undă în cinematografia engleză și poate că, purtat de ea, Richard Lester e chemat să adune în jurul său tînăra generație de cineaști britanici. Format, ca și cei mai mulți dintre ei, la școala televiziunii (10 ani la pupitrul și a scurtului-metraj („Running, jumping and standing still” cu Peter Sellers, „It's trad, dad!” și „Șoarecele pe lună”) el este un profesionist care nu afișează disprețul față de tehnica al multor „inovatori”. Oricît de abilă, regia lui din filmul „The Knack” e decontractată, căutînd parcă să treacă neobservată, și tocmai astfel creează un soi de „spațiu secund”, scaldat în poezie, prin care interpretii, Ray Brooks (Tolen), Donald Donnelly (Tom), Michael Crawford (Colin) și mai ales Rita Tushingham (Nancy) evoluează cînd cu frenezie, cînd cu o grație aproape onirică.

PE SCURT DESPRE NOUA GENERAȚIE DE CINEAȘTI CEHI

De vorbă cu criticul de film Stanislav ZVONICEK, directorul Institutului de cercetări cinematografice din Praga

— După părerea dv. care sînt trăsăturile distinctive ale tînerei generații de cineaști din țara dv.?

— S-a vorbit mult despre un așa-numit „nou val” ceh. Dar povestea aceasta cu „noul val” mi se pare, cel puțin mie, un fel de privire peste gard; nu poți vedea niciodată ca lumea. Adevărul este că tînării noastre regizori s-au remarcat în ultima vreme printr-o îndrăzneală creatoare deosebită. Toți sînt foarte pretențioși cu ei înșiși, preocupați să descopere sensurile profunde ale vieții din jurul nostru. Analizați însă mai de aproape se observă mari diferențe între ei, mai ales în ceea ce privește limbajul artistic. Iată, bunăoară, două cazuri-limită: Jan Nemeč (a realizat un film mult discutat dar cu certe va-

Interviul nostru

lari — „Noaptea de diamant”), foarte pretențios ca exprimare cinematografică, tinde spre un abstracționism dus pînă la ultimele limite. Filmele lui sfîrșesc uneori prin a obosi spectatorul. La cealaltă extremă l-aș situa pe Miloš Forman: cu mijloace în aparență simple, la îndemina oricui (printre altele, îmbină filmările obișnuite cu altele pe viu, luate cu camere ascunse, își alege unii interpreți dintre oamenii de pe stradă), a realizat filme care nu tîm să impresioneze cu orice preț și care aproape întotdeauna au ceva de spus („Petru cel Negru” a fost premiat anul trecut la Locarno).

— Le-ați reproșat vreodată ceva acestor regizori?

— Fiind tineri, nu au o personalitate complet cristalizată, îi urmărim cum se dezvoltă și, bineînțeles, le atragem atenția atunci cînd socotim căutările lor gratuite. Mie unul mi se pare că au subapreciat nucleul epic al filmului, acțiunea, de dragul unei analize psihice prea minuțioase și care nu întotdeauna se susține prin ea însăși.

ROLURI NOI

■ După „Fata lui Bube”, o altă carte a scriitorului italian Carlo Cassola a atras atenția cineaștilor: este vorba de romanul „O inimă aspră”, pe care-l va transpune pe ecran Francesco Maselli. Rolul principal, cel al Annei, fata în a cărei experiență de viață se întîlnesc entuziasmul, speranțele și neliniștea unei întregi generații de tineri, va fi interpretat de Stefania Sandrelli (ne-o amintim din „Divorț italian”, „Sedusă și abandonată”).

■ Zbigniew Cybulski. Toate anchetele îl desemnează drept cel mai popular actor polonez de film. Într-o recentă producție — „Pinguinul” — a regizorului Stawinski (fost colaborator al lui Wajda și Munk) este un tînăr anti-patic, plin de sine, căruia i-a intrat în cap ideea că, datorită farmecului său personal, i se cuvine totul.

■ Un domn serios în aparență, de fapt un hoț de tablouri. Acesta este noul personaj pe care-l va intruchipa Lino Ventura în filmul „La métamorphose des cloportes”, pe care Pierre Granier-Deferre îl realizează în studiourile Billancourt. Vorbînd despre protagonist, regizorul nu-și ascunde admirația față de Lino Ventura, „una din acele ființe despre care ție greu să ghicești ce gîndește; are un aer ursuz, dar cînd se întîmplă să zîmbească atunci e minunat. Este un actor formidabil de dotat pentru comedie. Cel mai mic gest pe care-l face pare verosimil”.

Ana ROMAN

Magda MIHĂILESCU

— Ei, ai văzut unde te-a dus cura de slăbire?..

— Mai tare, tremurați mai tare... sinteți la Pol doar...

— Scrie, domnișoară!..

„Vizitind ca turist regiunea Argeș, m-am oprit la Cimpulung. Aici am văzut unele vestigii importante ale trecutului. Aș vrea să cunosc cite ceva despre ele”.

Emil SEICA, Tîrnăveni
Răspunde dr. ION HURDUBEȚIU, profesor de istorie la școala medie „Dinicu Golescu” din Cimpulung.

Intr-adevăr, Cimpulungul, oraș vechi, născut anterior întemeierii statului independent al Țării Românești, păstrează și azi o serie de vestigii importante ale trecutului. Iată câteva din ele:

Cel mai cunoscut monument istoric al orașului este „Bărăția”, vechea biserică a călugărilor din ordinul franciscanilor. Prezența lor aci, în evul mediu, se explică prin aceea că negustorimea și o bună parte a meseriașilor cimpulungeni erau sași de religie catolică, veniți din Ardeal. Biserica „Bărăției” a fost zidită către sfîrșitul secolului al XII-lea și era o clădire impunătoare. În 1737 însă, în urma unei bătălii purtate între austrieci și turci, Cimpulungul a fost jefuit și incendiat. Printre alte clădiri a ars și partea centrală a Bărăției. Biserica a fost refăcută în 1760. În incinta ei se află piatra de mormint a comitei Laureniu de Longo-Campo, conducătorul ținutului, decedat în 1300.

Un alt monument arhitectonic medieval, cu vechi inscripții istorice, este mănăstirea Negru Vodă, clădită de Basarab I (cître 1340-1350). În biserică se află mormintul lui Nicolae Alexandru Basarab (1352-1364) cu o frumoasă inscripție în limba slavonă. Din cauza cutremurelor de pămînt ea s-a prăbușit de două ori, o dată în 1626 (s-a refăcut în 1636 de Matei Basarab, care a transformat-o în mănăstire) și a doua oară în 1519 (fiind refăcută de egumenul Filaret Beldiman între 1827 și 1832 în forma ei de astăzi).

Crucea jurămîntului, din piața centrală a orașului, reprezintă un moment al luptei îndelungate dintre țirgovești și călugării de la mănăstire. Ea a fost ridicată în 1674 de către județul (primarul) Andreiaș pentru ca pe viitor toți urmașii săi — aleși anual — să jure că vor respecta și apăra vechile privilegii ale orașenilor cimpulungeni date lor de alți domni anteriori și amintite în litere chirilice pe această cruce: „Pe orașani să-i judece județul cu 12 pîrgari și cu bătrîni orașului, iar călugării sau pîrcălabii să nu strice judecata și obiceiul lor, toate legile și judecățile lor să fie statomice și nici județul să n-aibă voie a lua vamă de la orașani ori de ce vor vinde”. Ele s-au respectat pînă în 1831, adică pînă la punerea în aplicare a Regulamentului organic.

Alte monumente specifice Cimpulungului Muscel sînt numeroasele cruci executate cu multă măiestrie în piatră de Albești, marcînd evenimentele din viața celor 12 cartiere ale orașului.

„In ce împrejurări s-a stîns imperiul incașilor?”

Ludovig Cifro, str. Filimon Sîrbu 39, Constanța

Răspunde SERGIU COLUMBEANU, cercetător la Institutul de istorie al Academiei R. P. Române.

În secolele XIV-XV s-a dezvoltat pe platourile înalte din Peru, Bolivia și Ecuador imperiul incașilor. Agricultură în terase, irigația artificială, o tehnică superioară în confecționarea țesăturilor și a obiectelor de ceramică, construcții îndrăznețe de drumuri și de poduri suspendate, monumente de arhitectură deosebite — iată cîteva din elementele remarcabilei civilizații create de incași. Pe plan politic, clasa conducătoare a societății incașe a constituit un stat puternic centralizat, dispunînd de o numeroasă armată, instrument pentru înlăptuirea unei politici de cuceriri pe o mare arie teritorială.

Începutul secolului al XVI-lea este însă marcat de o serioasă criză internă a statului incaș. În 1526, cu puțin timp înainte de a muri, Huayna Copac, ultimul mare rege incaș, hotărăște împărțirea imperiului între cei doi fii ai săi: Huascar și Atahualpa. Imediat după moartea lui Huayna Copac, un singeros război izbucnește între cei doi pretendenți, sfîrșit cu victoria lui Atahualpa și cu captivitatea lui Huascar.

În aceste împrejurări critice pentru statul incaș, în noiembrie 1532, conchistadorul spaniol Francisco Pizarro debarcă la Tumbes, în Peru. La 15 noiembrie Pizarro cu mica sa trupă de 182 infanteriști și cavaleriști se găsește în fața armatei de 20 000 oameni a lui Atahualpa, concentrată lîngă orașul Cajamarca.

Pentru a-l supune pe Atahualpa, Pizarro recurge la un procedeu perfid: invocînd necesitatea unor tratative, el îl convinge pe regele incaș să intre neînarmat și lipsit de pază în orașul Cajamarca. Atahualpa cade în cursă și la 16 noiembrie 1532 este făcut prizonier de Pizarro. Așadar, evenimentele petrecute cu 13 ani înainte în Mexic, cînd Montezuma a devenit prizonierul lui Hernando Cortez, se repetară de astă dată în Peru.

Folosind apoi rivalitatea dintre Atahualpa și Huascar, Pizarro l-a determinat pe Atahualpa să ordone executarea fratelui său captiv. Puțin timp după aceea a fost executat și Atahualpa, ca urmare a unui simulacru de proces intentat de Pizarro pentru o așa-zisă trădare. În 1536 Manco, un alt fiu al lui Huayna Copac, reușește să ridice masele populare la luptă și asediază capitala statului, Cuzco. Neobișnuite cu procedeele de luptă ale spaniolilor, forțele indiene se împărăștie. Manco fuge în munți, de unde continuă să-i hărțuiască pe spanioli timp de cîteva ani, fiind în cele din urmă ucis și el. Cu acest episod statul incașilor încetează de a mai exista și ajunge o colonie a regatului Spaniei.

„Aș dori să aflu unele lucruri mai de seamă din viața și cariera lui Nat King Cole — celebrul cîntăreț american de muzică ușoară, decedat în acest an”

Decabal COSTEA, Bocșa II

Răspunde CONSTANTIN DRĂGHICI, interpret de muzică ușoară, solist al Teatrului de stat de operă din București.

Nat King Cole s-a născut în orașul american Montgomery, (statul Alabama) în anul 1919. Peste patru ani, familia preotului Edward Coles — tatăl lui Nat — s-a mutat la Chicago. Aici, în biserica Greenfield Baptist, unde oficia slujbele religioase Edward Coles, copilului Nathaniel îi plăcea să stea ceasuri întregi în tovărășia unei orgi; pe la 12 ani, tatăl găsește că este timpul ca fiul său să se apuce serios de muzică.

După cîteva lecții el se dovedește capabil să cînte ca organist, iar cîteodată și în cor. Dar, după ce își însușește mai multe cunoștințe muzicale, băiatul preotului își ia rămas bun de la biserică pentru a se alătura unei companii de revistă cu care poposește la Los Angeles. Proprietarul clubului „Swanee Inn” îi face cunoștință cu orchestra clubului său, propunîndu-i să cînte la pian. În 1937, Nat King Cole (între timp numele său a devenit Cole și, întrucît era numit „rege al muzicii”, și-a adăugat și acest cuvînt: King—rege) împreună cu Wesley Prince și Oscar Moore au format trioul instrumental „King Cole Trio”, prima formație de artiști negri cărora radio-

MONUMENTELE ISTORICE ALE CÎMPULUNGULUI

PE MARGINEA UNEI ANCHETE

CĂDEREA IMPERIULUI INCAȘILOR

CITITORII CĂTRE CITITORI

POȘTA NOASTRĂ

NAT KING COLE

difuziunea americană le-a consacrat serii de emisiuni săptămînale. Nu trebuie uitat însă că această victorie se datorește atît calităților artistice ale trioului — ce impresiona prin forța și sinceritatea interpretării — cît și protestelor directe ale lui Nat King Cole, care de cîteva ori și-a exprimat nemulțumirea față de modul în care era solicitat concursul artiștilor de culoare în studiourile de radio și televiziune, unde de obicei erau invitate numai vedetele ce aveau deja un succes consolidat.

Deși talentul său de pianist a fost îndrăgit sincer — stilul propriu de a interpreta muzica de jaz a influențat mulți artiști ai pianului, printre care Oscar Peterson, Red Garland, Bill Evans — Nat King Cole a cunoscut adevărată consacrare datorită vocii. Neîncercător în glasul său pe care-l găsea prea firav, artistul și-a învins greu timiditatea, nehotărîrea de a se dedica unei cariere de cîntăreț; obișnuia să spună despre sine: „N-am de ce să fiu mindru de vocea mea; mi se pare că vocile răgușite, zgomotoase, acestea plac”.

Dar glasul său catifelat (mulți admiratori îl comparau cu „o adiere ușoară de seară”), știința sa de a rotunji fiecare silabă în deplin acord cu melodia i-au adus repede o popularitate imensă. Dintre cîntecele lui cele mai cunoscute amintim: „Lush life”, „Mona Lisa”, „Too young”, „Unforgettable”, „Route 66”.

După cum era și firesc, Nat King Cole a atras și atenția cinematografiei; în decursul activității sale a apărut în multe filme, dintre care unul inspirat din propria sa viață: „The Nat King Cole Story”.

Cu cîteva săptămîni înainte de agravarea bolii (a murit la 15 februarie în acest an) începuse pregătirile în vederea apariției într-un nou film „Cat Ballou”, în care urma să interpreteze rolul unui cîntăreț atras de mirajul vestului îndepărtat.

În legătură cu ancheta „Flacării” intitulată „Despre dans”, apărută în nr. 27 din 3 Iulie, la redacție au sosit numeroase scrisori prin care cititorii noștri își exprimă aprobarea sau împotrivirea față de unele propuneri făcute de unii dintre cei 331 de bucureșteni care au răspuns întrebărilor noastre. Iată cîte ne scrie, de pildă, cititorul nostru GELU BRĂDESCU, din Brad, str. Goșa nr. 13:

„Sînt un tînar muncitor care după orele de serviciu ar dori să se destîndă. Și, așa cum arătăm în articolul dv., ar fi bine ca la casele de cultură să existe cite o cameră unde să poți bea o cafea, una pentru dans, alta pentru jocuri de biliard, șah sau remi, fiecare tînar avînd gusturi sau preferințe diferite. Nu sînt de acord cu părerea exprimată de tov. Ion Pătrașcu (N. R.): este vorba de răspunsul dat în ancheta noastră de studentul bucureștean Ion Pătrașcu ca să se transforme casele de cultură în săli de dans. Casa de cultură trebuie să fie un club (așezămînt) de felul celui arătat mai sus”.

Consemnînd cele scrise de corespondentul nostru din Brad, ținem însă să precizăm în același timp că răspunsul dat la ancheta noastră de studentul Ion Pătrașcu nu viza transformarea caselor de cultură în locuri unde se poate dansa, ci se referea și la caracterul fad, neinteresant, al unor programe prezentate.

Cititorul nostru din Brad cere în același timp ca și activitatea caselor de cultură din orașul său — oraș în care s-a stabilit relativ de puțină vreme — să răspundă cerințelor tineretului, oferindu-i cît mai largi posibilități de folosire plăcută a timpului liber. Supunem, pe această cale, conducerii Casei de cultură din Brad dorința exprimată de tov. Gelu Brădescu.

Următorii cititori doresc să corespundă: Marcela Militaru, elevă, Rm. Sărat, str. Drăgăcii 40: ilustrate; Petrică Iordache, elev, Galați, str. Ștefan cel Mare 31: teme diverse; Paul Mihăilescu și Petrică Maicu, lăcătuși, Hunedoara, bl. C.M. 3, ap. 60: teme diverse, ilustrate; Gh. Rus, elev, Școala profesională Oțelu Roșu, m. Caransebeș: teme diverse, ilustrate; Gh. Dulgu, Huși, str. Octav Hagiu 1: cinema, sport, probleme economice; Virginia Zăcescu, elevă, Dorohoi, str. Republicii 137: cinema, muzică, ilustrate; Mihaela Costea, elevă, Moreni, str. Lenin 15, m. Cîmpina: teme diverse; Lazăr Sabău, termotehnician, Hunedoara, bl. C.M. 4, et. 9, ap. 95: teme diverse, ilustrate; Teodora Telbis, cooperativa agricolă de producție „Drumul socialismului”, com. Beșenova Veche, m. Sînnicolaul Mare: cinema, ilustrate; Irina Ocolisan, elevă, Timișoara, str. Gaidu 5: filatelie, ilustrate; Petrică Vieru, elev, Roman, str. Științei 21: muzică, ilustrate; Nela Trifan, elevă, București, șos. Giurgului 120, bl. 13, sc. 1, et. 6, ap. 28, m. N. Bălcescu: ilustrate; Aurel Hărătu, Jasi, str. Karl Liebknecht 7: teme diverse, ilustrate; Elena Comănescu, elevă, Cimpulung, reg. Argeș, str. C. Brîncoveanu 4: ilustrate; Gita Boscu, Școala tehnică veterinară, anul II, Tecuci: cinema, ilustrate; Gh. Ghighir, lăcătuș, Arad, str. Vidra 2: literatură, cinema, ilustrate; Mioara Popa, București, șos. Giurgului 126, bl. 7, sc. F, et. 1, ap. 134, m. N. Bălcescu: ilustrate; Elena Rotagu, muncitoare, com. Măneci-Ungureni, m. Teleajen: ilustrate; Daphné Paris, profesoară, Mangalia, bd. 30 Decembrie 24, bl. 13-15, sc. B, et. III, ap. 12: muzică, sport, ilustrate; Virgil Vlăduț, elev, Tg. Jiu., str. Confederației 2: teme diverse, ilustrate.

ION KARDAȘ — Reșița. 1) Ne scrieți că, deși ați trimis cam 180 de scrisori la adresele apărute la rubrica „Cititorii către cititori” și nu ați primit decît două răspunsuri, sînteți totuși de părere că rubrica trebuie să fie menținută. Vă admirăm răbdarea și vă răspundem — așa cum puteți de altfel să și vedeți — că rubrica apare în continuare. Adresa dv. — dacă n-a apărut între timp — va apărea. Nu sînteți singurul care așteptați să ajungeți la rînd. 2) Fotografii în culori am mai publicat și vom mai publica și în interiorul revistei, în măsura în care ne-o vor permite spațiul și condițiile tehnice. 3) Este inexact: între cei doi interpreți de muzică ușoară nu există nici un fel de legătură de rudenie. 4) Poate să ne scrie, în orice problemă, orice cititor al nostru. Pentru ca cele scrise să poată fi publicate sînt necesare o sumă de condiții: lucruri interesante și inedite, texte și ilustrații pe specificul revistei noastre etc.

AUGUSTIN TURDEANU — Turda. În principiu aveți perfectă dreptate: în orice reportaj ce descrie procese tehnologice este necesară explicarea termenilor tehnici folosiți. Ne vom strădui în viitor să dăm explicațiile cuvenite, astfel ca să nu ne punem cititorii în situația de a consulta specialiștii sau enciclopediile tehnice.

ȘTEFAN CONSTANTIN — Ploiești. Fotografii trimise, atît de interesante ca tematică, sînt neizbutite din punct de vedere tehnic. Ele suferă de o prea puternică expunere, ceea ce a făcut ca în multe părți ale lor să nu vedem decît o pată neagră în care detaliile se pierd în masa de culoare închisă. Vă sfătui să refaceți vederea din Ploiești, realizînd din același unghi (care ne-a plăcut) o fotografie corectă din punct de vedere al expunerii și să ne-o trimiteți într-o mărime de cel puțin 9/12 cm. Cealaltă, din păcate, nu mai poate fi refăcută.

V. SILVIAN

memento

In Capitală spectacolele sînt prezentate cu precădere de formații de estradă, muzică ușoară (remarcabila formație engleză „The Federals”) și circ.

INTERNATIONAL CIRC e una din aceste premiere, realizată cu concursul citorva artiști ai genului din U.R.S.S. și R.P. Bulgaria. Un nume nou în dresura de lei: Nina Buzduga; două nume vechi

de clovni: Torino și Georgică, vechi ca și glumele pe care le debitează.

Pe litoral, ANNA CHRISTIE de O'Neill, regizat de N. Al. Toscani, un spectacol de tinută; FII CUMINTE, CRISTOFOR I de Aurel Baranga; operele VOIEVODUL TIGANILOR și M'AM-ZELLE NITOUCHE — toate prezentate de Teatrul de stat din Constanța.

PĂLĂRIA FLORENTINĂ. Vodevilul lui Labiche inscenat într-o viziune burlescă de artiștii emeriți I. Lascăr și Șt. Dănculescu. Decorurile spirituale aparțin lui Marga Ene. Din distribuție: Șt. Dănculescu, Virginica Bălănescu, C. Cadețki, Al. Radwanski, Mihai Grosariu, Al. Blenaru etc. (Teatrul național „V. Alecsandri” din Iași).

teatru

„Discoteca pentru toți” un număr nou (ECC-554) ce cuprinde un mic (din păcate, foarte mic) recital Herlea. Să ascultăm vocea de metal, vocea de catifea (cele „două” voci ale reputatului nostru bariton) în două arii care l-au făcut celebru: Largo al factotum (cavatina lui Figaro din „Bărbierul din Sevilla” de Rossini) și Si Pao (prologul operei „Paiațe” de Leoncavallo). Discul este însă prea mic pentru... vocea lui Herlea.

Din nou „Discoteca pentru toți” (ECC-552). De astă dată o memorabilă pagină orchestrală a lui Felix Mendelssohn-Bartholdy: Scherzo și Marșul nupțial din Visul unei nopți de vară. La pu-

pitru Witold Rowicki, înconjurat de o excelentă orchestră simfonică: Filarmonica națională din Varșovia.

Orchestra de muzică populară a Radioteleviziunii este extrem de... populară printre iubitorii cîntecului și jocului românesc. În fruntea ei — dirijorii Radu Voinescu, George Vancu, Const. Mirea sau Ionel Banu (adevărați promotori ai folclorului nostru). Pentru susținerea acestei afirmații e suficient să examinăm locul ocupat de cei de sus în economia catalogului de discuri al „Electrecordului”.

Una din ultimele înregistrări pe disc ale Orchestrei de muzică populară a Radioteleviziunii (EPC-

581) cuprinde șase jocuri românești. Ritm dezlăntit, nerv. autenticitate. C. Mirea și Ionel Banu la pupitrul interpretează în adevăratul sens al cuvîntului (împreună cu orchestra): Alunișul ca la Băleni, Joc moldovenesc, Joc din Prahova. Ca să nu mai vorbim de Șirba Henuței și Mindruța. La acordeon: Sile Ungureanu (un virtuos frenetic!).

discul

Tândărică.

Festivalul mondial al teatrelor de păpuși va avea loc în septembrie la București. Eveniment remarcabil al mișcării păpușărești, această complexă confruntare internațională prilejuiește și teatrele românești de păpuși o participare complexă. Vă vom aminti câteva din spectacolele pregătite în acest scop și care vor fi prezentate publicului pînă în toamnă:

MINIATURI, spectacol pentru adulți realizat — regizoral și scenografic — de Marga Ene și Constantin Brehnescu. Suită de numere plină de fantezie (o idilă pe o tablă de șah, o viziune păpușărească a lui Othello, un balet al stropilor de ploaie) executate în general cu umor și marcînd unele căutări inovatoare. Interpreți: Ion Agachi, C. Brehnescu, Emil Petcu, N. Brehnescu, Simona

Agachi și alții (Teatrul de păpuși din Iași).

SUS MINILE e titlul unui spectacol estradistic, pornind de la procesul intentat unei... mîni, și care aduce în apărarea utilității ei argumente plastice. Textul, în versuri, dedicat tot adulților, e scris de regizorul Ion Maximilian și e adus pe scenă de Mihail Jora care-și face cu această ocazie un remarcabil debut păpușăresc (Teatrul de păpuși din Galați).

ANTROPOMORFISM, după versurile lui Mihail Eminescu, e spectacolul pe care l-au realizat cu această ocazie păpușarii timișoreni, îndrumați de entuziasta regizoare Florica Teodoru. Un nou debut păpușăresc: cunoscuta graficiană Geta Brătescu apare cu această ocazie în calitate de scenografă.

Platon Pardău își intitulează ultimul volum de versuri Monolog. Cartea confirmă promisiunile de debut (Arbori de rezonanță) ale tinărului poet și deschide noi perspective în legătură cu scrisul acestuia.

Ploile au venit tîrziu ne vestește Mihail Negulescu într-un volum de versuri. Pentru a marca evoluția autorului, multe din aceste versuri au avut ploaie la vreme (Editura pentru literatură).

Harap-Alb pleacă din nou în întîmpinarea cititorilor mari și

mici, ilustrat de Roni Noel (Editura tineretului).

Victor Const. Bercescu (traducător) și Mihai Murgu (prefațator) ni-l prezintă în volumul Griul și neghina pe reprezentantul neorealismului portughez, Fernando Namora.

Colecția „Meridiane” a Editurii pentru literatură universală (cam academizată și „cumințită” și de aceea necesar a fi repede revitalizată) re apare cu O nouă fericire a lui Lev Nikulin (traducere din limba rusă de Ioana Savu și Gleb Bocunescu).

Marian Iancu Nicolae traduce basmul lui Nazim Hikmet — Noul îndrăgostit (Editura tineretului, cu ilustrații, după ediția rusă, de T. I. Asmanov).

O nouă ediție a unei cărți care a făcut „epocă” și o carieră puțin obișnuită între cititorii lumii: Erich Maria Remarque — Pe frontul de Vest nimic nou (Ed. pentru literatură, Biblioteca pentru toți).

O necesară a doua ediție a cărții acad. C. Oprescu despre Sculptura românească (din epoca feudală pînă în contemporanei-

tate) tipărește editura Meridiane. Ediția este revăzută, atît ca text (176 pagini), cît și ca ilustrații (115 reproduceri).

În colecția „Arta pentru toți” a editurii Meridiane criticul Petru Comarnescu ne înfățișează

cartea

Deși de-a lungul vremii au publicat lucrări valoroase, două din colecțiile literare cunoscute, care se impuseră în Franța, își încetează apariția: „Histoires de l'Art” și „Littérature”. Motivul: aceleași combinații financiare care au dus la dispariția revistei literare „Mercure de France” și la gravele dificultăți financiare ale altor publicații. „E o mare debandadă”, caracterizează cotidianul „Le Monde” situația actuală din presa și editurile franceze.

În ultimul număr din „New Yorker” este publicată în între-

gime o nouă năvelă a cunoscutului scriitor american J. D. Salinger, concepută sub forma unei scrisori adresate părinților de un băiețel de 7 ani, Seymour Glass. Autorul scrisorii — de o mare precocitate — emite judecăți profunde despre Balzac și Proust. Soarta familiei Glass a mai fost urmărită de scriitor în lucrări anterioare. Nuvela apare după o pauză de 8 ani, în care Salinger nu a scris nimic.

La Tokio au fost editate în limba japoneză Opere complete în 41 volume, de V. I. Lenin,

într-un tiraj de 680 000 exemplare. Editura Oțki Sioten a scos recent de sub tipar o culegere de Opere alese de V. I. Lenin, în 3 volume, și pregătește o culegere a operelor lui Marx și Engels.

Incepînd din anul 1582 renumita Academia della Crusca ține la zi un vast Dicționar al limbii italiene. Considerîndu-l depășit, Academia italiană a luat hotărîrea să realizeze o nouă redacție a dicționarului, de la A la Z. Datorită marilor proporții ale acestei lucrări, ea nu va putea fi terminată înaintea anului 2000.

Lucrarea scriitorului polonez Jan Kott — Shakespeare, contemporanul nostru — a primit recentul titlu de „cea mai bună carte a anului 1964” în Statele Unite.

cartea peste hotare

În luna august vom vedea: PROCESUL PROFESORULUI WEIR. Doi mari actori ai ecranului, Simone Signoret și Laurence Olivier într-un film, nu dîntre cele mai bune, din cariera regizorului Peter Glenville (cunoscut la noi ca realizator al filmului Vară și fum).

SABA. Pretext banal, știut și răs-știut, pentru apariția unei acțiune, Sara Montiel, pe care tînjim de mult să o vedem și în alte roluri decît cîntătoare (pentru că, la activul ei, are și astfel de realizări).

UNORA LE PLACE CALD. Burlescul și lirismul (amîndouă de bună calitate) își dau mina în această comedie a unui maestru al genului: Billy Wilder (Apartamentul, Șapte ani de căsnicie). Pe

generic, încă 3 nume rîsunătoare: Marilyn Monroe, Tony Curtis și Jack Lemmon.

Cinematografele continuă să tîină pe alîș (și bine fac) un bogat program din realizările documentaristilor noștri de la studioul „Al. Sahia”. Amintim:

SPRE CER (regia Titus Mezaros) — adevărat poem cinematografic, viguros, emoționant despre munca constructorilor de pe șantierul hidrocentralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej”.

cinema

Simone Signoret.

A CUI E VINA? (regia Florica Holban) — întrebarea se adresează mai ales părinților ce-și uită îndatoririle.

LA GEL? MAI ÎNALT NIVEL (regia Pavel Constantinescu) — o vizită (interesantă) la Uzina de mașini-unelte și agregate-București.

OLTENII DIN OLTENIA (regia Al. Boiangiu) — un reportaj plin de autenticitate și umor despre oamenii harnici ai Olteniei.

ACOLE UNDE CARPAȚII ÎNTILNESC DUNAREA (regia M. Szeckler) — prea multe priveliști „pitorești” (să le lăsăm cărților poștale ilustrate).

MELODIILE STRAZII (regia P. Tuțuleasa) — prea multe șabloane într-un singur scurt-metraj.

Zenaida Pally.

DUMINICA, 25 IULIE — File de istorie. Retrospectivă filmată a lucrărilor Congresului al IX-lea al P.C.R. (19.20) ■ Drumuri spre viitor. Primul din ciclul de reportaje filmate despre perspectivele României socialiste în următorul cincinal (20.00) ■ Emisiune de teatru: „Întîlnire la Senlis”, de Jean Anouilh. Comedie lirică în care visul și realitatea se întrepătrund continuu. Interpretează cei mai tineri actori: un grup de proaspeți absolvenți ai Institutului de artă teatrală și cinematografică (20.10) ■ Muzică ușoară cu orchestra „Electrecord” dirijată de

Al. Imre. Soliști: Ilinca Cerbacev, Puica Igroșianu, Constantin Drăghici și Luigi Ionescu (22.40).

LUNI, 26 IULIE — Filmul sovietic „O poveste neinventată”. Remarcăm prezența pe generic a doi actori foarte buni: Janna Prohorenco și V. Doronin (20.00) ■ Interpreți români de mare prestigiu ai muzicii de operă: Zenaida Pally, Nicolae Herlea, Magda Ianculescu, Valentin Teodorian și Ion Piso (21.30).

MIERCURI, 28 IULIE — Drumuri spre viitor (II) (20.30) ■ Emisiune de teatru: Trei povestiri care merită să fie povestite... și

văzute, am adăuga noi, deoarece autorul lor, scriitorul argentinian Osvaldo Dragun, a izbutit să surprindă realitățile contemporane ale continentului sud-american (20.45).

JOI, 29 IULIE — Din lume adunate, fapte diverse, mai mult sau mai puțin interesante (20.50) ■ Seară de muzică ușoară cu Nicușor Predescu. A se încerca (21.30).

VINERI, 30 IULIE — Săptămîna (20.00) ■ Muzică pentru toți. Vag și nepromițător titlu (21.35).

SIMBATA, 31 IULIE — Drumuri spre viitor (III) (20.50) ■ Filmul documentar „Oltenii din

Jack Lemmon.

Oltenia”, distins recent cu unul din premiile Festivalului de la Mamaia (21.05) ■ Retrospectivă umoristică: actorul, autorul, caricaturistul H. Nicolaide. Prea multe atuuri ca să nu iasă bine (21.20).

televiziune

Notă. Redacția nu-și asumă răspunderea pentru eventuale modificări de ultim moment în programarea spectacolelor.

cadran

INTERNATIONAL

DRAMATURGII ȘI APARTHEIDUL

Guvernul Republicii Sud-Africane a interzis de curind, printr-o lege, „amestecul actorilor și publicului de rase diferite”. Ceea ce practic înseamnă că negrii nu mai au acces în nici o sală de teatru, deoarece nu există instituții tea-

William Gibson.

trale destinate populației de culoare. Ca ripostă față de această nouă manifestație a politicii apartheidului, o seamă de dramaturgi americani, cunoscuți pentru opiniile lor antisegregaționiste, au hotărât să nu mai permită reprezentarea lucrărilor lor în R.S.A.

Alături de Arthur Miller, Edward Albee și alții, printre cei care au adoptat această atitudine se numără și William Gibson, autorul piesei „Doi pe un balansoar”. El își explică poziția într-un lung articol — în care amărăciunea se amestecă cu sarcasmul — pe care-l publică ziarul „New York Times”.

„Omul este astfel făcut, scrie Gibson, încât în fiecare zi și în orice loc s-ar afla il zgândăre mereu o mică întrebare: e drept? La această întrebare trebuie el să răspundă... mai ales atunci când ea se referă la un guvern care se îndepărtează tot mai mult de legile și conștiința omenirii... Chiar dacă lovitura pe care o dăm astfel susținătorilor apartheidului nu-i va clinti de la putere, noi, scriitorii și artiștii, sintem obligați să luăm această atitudine”.

Gibson compară situația din R.S.A. cu cea din Statele Unite, subliniind că „nu va trece mult și în Africa de sud, ca și în S.U.A., apartheidul și nelegiuirile sale vor fi înecate într-un imens val de minie”.

Depășind obiectivul concret al articolului său, Gibson face câteva considerații generale asupra problemelor de conștiință ale cetățenilor unei țări al cărei guvern duce o politică nedreaptă. „Intemeierii statului nostru ne-au lăsat lozinci — libertate sau moarte, luptă necruțătoare împotriva oricărei forme de tiranie, toți oamenii sint egali — și ele au devenit literă de evanghelie pentru noi... Dar în fiecare zi constatăm că le călcăm în picioare... Iată de ce, atunci când spun NU apartheid-

ului, scriitorii americani răspund speranței care mai dăinuie în ei că toate aceste cuvinte nu sint simple minciuni...”

Guvernul lui Verwoerd a găsit însă o soluție față de „greva” dramaturgilor americani. Piese lor, stabilește un nou decret-lege, vor putea fi reprezentate și fără acordul autorilor. Într-un articol publicat tot în „New York Times”, avocatul sud-african David Bloomberg, deși combate poziția adoptată de Gibson și confrății săi, recunoaște că acesta este „un veritabil act de piraterie judiciară”.

N. MINEI

DIN SENAT LA ÎNCHISOARE?

Nu-mi amintesc ca vreun senator să se fi bucurat de atita publicitate ca dl. Giuseppe Trabucchi. Un domn durduțiu, cu ochelari de baga, cu ochii în pământ, parcă pentru a evita privirile cititorilor, este în vremea din urmă nelipsit din paginile ziarelor italiene. Motivul? Senatorul democrat-creștin a fost implicat într-un scandal, fapt în urma căruia a și compărut, la cererea majorității parlamentarelor, în fața celor două Camere, înainte de a fi tradus în fața Tribunalului constituțional.

...În urmă cu ani fusese ministru al finanțelor. Crizele de guvern se perindau în cascade. Știa poate că nu va îmbătrâni în fotoliul ministerial. Și a hotărât să folosească timpul cu maximum de eficiență — pentru sine.

Italia produce tutun. Nu însă în cantități suficiente, așa că mai importă și din Mexic. Diferența de prețuri nu e desigur neglijabilă. Pornind de la acest fapt, două firme italiene au obținut din partea lui Trabucchi dreptul de a exporta și ele tutun... în Italia. L-au cultivat în Mexic, l-au încărcat pe vapoare și l-au trecut prin vama italiană. Firmele s-au îmbogățit cu un miliard de lire, din care o sumă frumușică — precis, cit anume, se va vedea la proces — a răsplătit generoasa aprobare dată de dl. Trabucchi. De altfel, procesul urma să aibă loc de mult. Dar a intervenit o criză guvernamentală salvatoare. Dl. Trabucchi și-a dat și el grăbit demisia, iar persoane influente din partidul democrat-creștin au făcut tot ce-au putut pentru a se așterne praful uitării peste această afacere.

Presa italiană nu s-a mai ocupat de „cazul Trabucchi” pînă de curind, cînd s-a descoperit o altă „afacere” a d-lui Trabucchi. Iată despre ce e vorba. Conform legii, vameșii italieni au dreptul la un mic premiu pentru muncă suplimentară. 80 de funcționari superiori ai Ministerului de Finanțe au fost însărcinați de Trabucchi cu repartizarea sumelor respective. Repartizarea trebuia să fie o operație simplă, dar lucrurile s-au împotmolit la... totalizarea orelor suplimentare. Numărul acestora creștea mereu și, totodată, sporeau și sumele. În acest timp vameșii italieni așteptau în zadar cele câteva lire suplimentare. În cele din urmă s-a descoperit că banii se opreau la cei 80 de funcționari superiori, care astfel au făcut avere pe spinarea vameșilor. Nici din aceste sume nu se știe cit i-a revenit d-lui Trabucchi.

„France Presse” scrie că, pentru abuz de putere, fostul ministru ar urma să fie închis doi ani, iar Curtea ar putea spori pedeapsa cu o treime, în caz că s-ar dovedi importanța deosebită a delictului. Dar „prieteni influenți” l-au mai salvat o dată pe Trabucchi de grațiile închisorii...

AI. CÎMPEANU

FOTOCROMII ÎȘI DEZVĂLUIE APLICAȚIILE

Pe piața franceză a apărut de câteva luni un soi de ochelari de soare nemaivăzută pînă acum: lentilele, incolore, se colorează singure în contact cu lumina soarelui și în funcție de intensitatea acesteia. Cînd sursa luminoasă încetează să-și exercite acțiunea, ele redevin incolore.

Misterul colorării și decolorării sticlei lentilelor se datorează așa-numitului „fotocromism” — sensibilitate a unor substanțe la radiațiile ultraviolete. Deși cunoscut de la sfîrșitul secolului al XIX-lea, fenomenul a fost cercetat mai serios abia acum, iar aplicațiile sale practice — după cum apreciază revista „Le Nouvel Observateur” — vor revoluționa industria sticlei, a opticii și cibernetica.

Cercetările efectuate pînă în prezent în același domeniu al fotocromiei au permis de asemenea punerea la punct a unei emulsii fotografice cu totul noi. Fără nici un fel de gren, neavînd nevoie de dezvoltare, cu ajutorul acestei emulsii se poate obține microfilmul unui microfilm. Mai explicit, s-au putut astfel fotografia pe un

diapozitiv de 5x5 cm cele 900 de cuvinte care alcătuiesc un volum. Citirea și reproducerea titelurilor se poate face cu un dispozitiv prevăzută cu microscop.

Utilizarea fotocromilor are pe pectivă și în construcția mari ansambluri electronice, deschizînd noi căi pentru realizarea unei „morii chimice” capabile să înregistreze un număr fantastic de date.

„Fotocromii sint încă la începutul carierei lor. Geamuri obloane, calculatori cu memorie chimică și arhivele microminiaturizate vor face probabil în curînd parte din universul familiar studentului și cercetătorului” arată în încheiere „Le Nouvel Observateur”.

D.

DESCOPERIT LA PADOVA

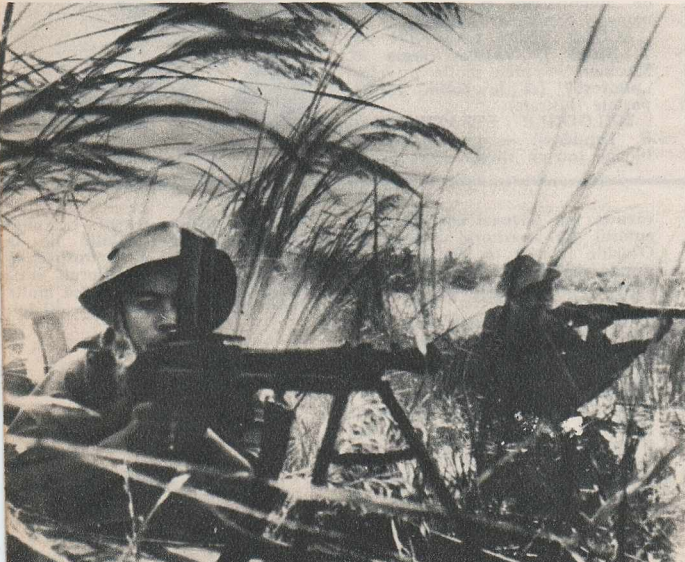
Dintr-o dată, tăcerea solemnă a bibliotecii Capitolare din Padova a fost, zilele trecute, sfîșiată de o adevărată invazie de reporteri ai ziarelor și televiziunii italiene — și nu numai italiene — înarmați cu „camere” și reflectoare. Evenimentul părea cu atit mai înșolit cu cit se petrecea în aripa cea mai retrasă și mai liniștită a palatului arhiepiscopal.

Ce se întîmplase? Nimic mai mult decît că, printre cărți vechi, de care nimeni nu se mai atinsese de multă vreme, fusese descoperit un exemplar din „Divina comedie” de Dante, cu data de imprimare 1472.

Sortind un lot de cărți aflate în niște lăzi care nu mai fuseseră de mult urmite de la locul lor — la Capitolare sint acum în curs lucrări de restaurare și reamenajare — custodele bibliotecii dăduse, uluit, peste un volumaș pe a cărui prima pagină citise această frază latinescă: „Dantis Aligerii, poetae florentini, Inferni. Capitulum primum. Incipit”. (Dante Alighieri, poet florentin, Infernul. Capitolul unu.) La sfîrșitul volumului, cu cifre romane, era indicat anul tipăririi. Faptul a făcut senzație și, venind o dată cu sîrbătorirea lui Dante, a fost ca o scînteie care a aprins și mai mult interesul bibliofililor, filologilor și istoricilor literari de pretutindeni pentru opera dantescă.

Ediția nu este consemnată pînă acum în nici o bibliografie a lui Dante și, după cum apreciază specialiștii italieni, poate fi socotită prima ediție tipărită a operei lui Dante, cu puțin anterioară celei din Foligno. Volumul găsit la Padova — 27 centimetri înălțime, 20 centimetri lățime — dă

Forțele patriotice sud-vietnameze au scos din luptă, în primele șase luni ale acestui an, 80.000 ofițeri și soldați (morți, răniți și prizonieri) aparținînd trupelor guvernamentale sud-vietnameze, americane, australiene, neozelandeze și sud-coreene. În fotografie: un detașament al forțelor patriotice, pe poziții.

Demisia guvernului Papandreu, fără formele procedurale obișnuite — în urma refuzului regelui Greciei de a semna decretul cu privire la destituirea ministrului apărării, Garoufalas — a provocat încordare în viața politică din Grecia. La Atena (în fotografie) ca și în alte orașe ale țării au avut loc demonstrații în sprijinul fostului premier.

O imagine care vorbește de sine. Poliștii din Jackson (st. Mississippi — S.U.A.) se răfui în mod brutal cu un copil ce participă alături de mama sa o pagnică demonstrație antisegregaționistă, purta o pancartă care scria: „Să se pună capăt brutalităților poliției!”...

Aes financiar : costul instalațiilor ar urma să se ridice la o sumă de 35 milioane lire.

Argumente și contraargumente. Dezbateri peste dezbateri. O comisie va aviza... Punctul pe i a fost însă pus de ziarul „The Times” care scria : „Cît de mult ar fi vrut Camera Comunelor să-i arate marelui public pe membrii săi muncind cu adevărat din greu ! Dar cum să se explice locurile goale și acele forme lungite pe bănci ?” (aluzie la deputații laburisti care, din cauza infimei majorități, trebuie să aibă asigurată prezența în tot timpul dezbaterilor, pentru a preîntîmpina eventuale surprize în timpul votului).

G. MANTU

INDECENT SAU NU?

D. H.

Fostul avocat al lui Jack Ruby, Melvin Belli, a avut de curînd de pledat într-o afacere mai puțin tragică decît a fost asasinarea lui Lee Oswald, dar care a stîrnit o polemică destul de aprinsă în presa și opinia publică din Statele Unite. Clienții lui Belli erau de data aceasta patronii cîtorva localuri de noapte din California, unde serveau chelnerite în costume de baie cărora le lipsea partea de sus. Această seminuditate a provocat indignare în rîndul unor cetățeni onorabili din San Francisco și Los Angeles, ceea ce a determinat intervenția poliției și darea în judecată a proprietarilor respectivelor localuri, cît și a fetelor care serviseră în tînut de cariatide.

Procesul a făcut mult zgomot. Melvin Belli și colegul său, avocatul Harry Wainwright, au susținut în fața Curții cu jurați că un costum de baie, fie el și incomplet, nu are nimic indecent în sine. Actualele decolteuri folosite pe plajă, au afirmat ei în continuare, sînt mai condamnabile „deoarece ascund foarte puțin și sugerează foarte mult”.

Tribunalul a convocat și un „expert” care s-a declarat de aceeași părere, adăugînd și un argument în plus : în comparație cu „dansurile moderne prezentate în programul barurilor de noapte, îmbrăcămintea sau lipsa de îmbrăcămintea a chelneritelor nu mai are nici o importanță”. Aluzia la striptease era mai mult decît transparentă și a fost judecătoresc, cît și jurații au înțeles-o numaidecît. Verdictul lor : achitare.

După cum arată revista „Time”, ceea ce a influențat în mod deosebit asupra hotărîrii tribunalului a fost însă un alt factor : printru cei ce frecventează localurile incriminate se găsesc numeroase personalități de vază ale Califor-

niei, „pe care e cam penibil să le acuzi de imoralitate”.

N. GĂLĂTESCU

CHEMAREA DE LA HELSINKI

Locuitorii capitalei finlandeze spuneau cu un aer de scuză participanților la Congresul mondial pentru pace, independentă și dezarmare, întrunit în orașul lor : „Să știți că de obicei luna iulie nu este la noi chiar atît de răcoasă și ploioasă ca în acest an”.

Climatul rece al Nordului a contrastat însă cu primăvara caldă și ospitalitatea plină de simpatie oferită de finlandezi celor aproape 1 500 de congresiști sosiți din 98 de țări.

Congresul s-a desfășurat sub semnul solidarității depline a tuturor participanților cu cauza dreaptă a poporului vietnamez care luptă cu eroism împotriva agresiunii imperialiste americane. Încă în discursul de deschidere, prof. John Bernal, dominîndu-și cu bărbăție suferințele bolii de care suferă de multă vreme — și care l-a pus acum în situația de a renunța la funcția sa de președinte al Consiliului Mondial al Păcii — a declarat : „Ceea ce poate conferi Congresului de față o mare importanță este amploarea reacției popoarelor întregii lumi împotriva acestui război brutal și absurd și îndeosebi reacția poporului american însuși”.

Aceste cuvinte erau întărite de faptul că în sala Congresului s-au aflat cei 90 de membri ai delegației americane, cea mai numeroasă dintre delegațiile sosite din S.U.A. la vreo manifestare a mișcării mondiale pentru pace.

Războiul din Vietnam, precum și celelalte conflicte în curs, cum este acela din Republica Dominicană, în care se exercită așteptul și chiar intervenția militară americană, au conferit lucrărilor o notă de gravitate. Congresistii și-au manifestat sprijinul călduros dat popoarelor ce luptă împotriva imperialismului, hotărîrea de a le ajuta să respingă amestecul străin în treburile lor interne, să obțină pacea, libertatea și independența deplină a țărilor lor. S-au manifestat în cursul Congresului și deosebiri de vederi, unele în chestiuni de procedură a lucrărilor, altele în privința metodelor de luptă împotriva agresiunii imperialiste. Imensa majoritate a congresistilor — oameni de diferite profesii, cu convingeri politice și religioase deosebite, tineri și tinere alături de vechi și cunoscuți luptători pentru pace — și-au exprimat însă o mare și clară voință de

unitate în acțiunea de salvagardare a păcii. Documentele Congresului — declarația generală și rezoluția asupra Vietnamului — au fost adoptate în evasiunanimitate. Apelul lansat în 1950 la Stockholm a avut o mare însemnătate în istoria mișcării mondiale pentru pace, contribuind la împiedicarea folosirii armei atomice. Chemarea adresată popoarelor în 1965, la Helsinki, eroic, de a sprijini lupta Vietnamului eroic, de a spune NU celor ce încearcă să domine cu forța popoarele iubitoare de libertate și pace poate avea un rol asemănător, înscriindu-se printre eforturile ce se depun pentru înfrîngerea agresorilor imperialiști, pentru înseninarea situației internaționale. Delegația mișcării pentru pace din țara noastră, care a adus o remarcabilă contribuție la desfășurarea cu succes a lucrărilor Congresului, a reafirmat la Helsinki hotărîrea fermă a poporului român de a face totul pentru triumful cauzei păcii și colaborării internaționale, de a acționa consecvent în favoarea acțiunii unite a forțelor păcii.

A. CERNEA

CAPUL LUI HALLSTEIN

Președintele Comisiei Pieței comune a declarat într-un interviu acordat televiziunii vest-germane că „nu intenționează să-și părăsească funcția într-un moment în care Piața comună se află într-o situație dificilă”. Dacă președintele comisiei a ținut să precizeze acest lucru, se vede treaba că cineva i-a cerut să demisioneze. Nu există nici un document oficial în această privință, ci numai zvonul că Franța consideră situația dificilă din Piața comună ca fiind rezultatul prezenței lui Hallstein în fruntea comisiei.

Intr-adevăr, nu de puține ori Hallstein s-a dovedit atras de rolul de campion al supranaționalității și în primul rînd de cel de promotor al tezilor partidului de guvernămînt vest-german (al cărui membru este) mai degrabă decît de rolul de „funcționar internațional imparțial”. El a și declarat ziaristilor că se consideră cel dintîi „prim-ministru al Europei celor șase”. Asemenea acțiuni nu puteau să nu nască o vie nemulțumire la Paris, de unde s-a aflat că generalul De Gaulle ar urmări, printre alte obiective ale actualei ofensive franceze împotriva acțiunilor Comisiei Pieței comune, și curățirea acestui organism de toți partizanii supranaționalității în frunte cu „primul ministru” Hallstein.

Cum poate obține Franța acest lucru ? În afară de presiunile pe care ea le poate exercita condiționînd reocuparea „scaunului gol” de reorganizarea comisiei, există o manevră procedurală care îi dă

prilejul să-și atingă scopul. La sfîrșitul acestui an urmează să aibă loc fuziunea comisiei cu organele executive ale Euratom și Comunității cărbunelui și oțelului, ceea ce implică realegerea celor ce vor alcătui organul executiv comun. Franța are posibilitatea cu acest prilej să blocheze pur și simplu realegerea lui Hallstein, Mansholt și celorlalți supranaționaliști. Iată, așadar, că viitorul președintelui Hallstein este departe de a putea fi hotărît de propria sa declarație televizată.

Unele ziare vest-germane au sugerat că în chip de consolare Hallstein ar putea intra în calitate de ministru în guvernul Erhard. În definitiv, acolo ar putea apăra cu mai mult succes interesele partidului creștin-democrat.

Lupta pentru capul lui Hallstein, sau, altfel spus, în jurul fotoliului său, constituie doar o reflecție a înclăstării de amploare care zguduie Piața comună. Și oricine va ocupa locul lui Hallstein nu va întîrzi să folosească funcția în scopul apărării intereselor țării din rîndul căreia provine. Lupta va începe de la capăt. Este greu să fii prim-ministru al organizației „comune” a șase adversari.

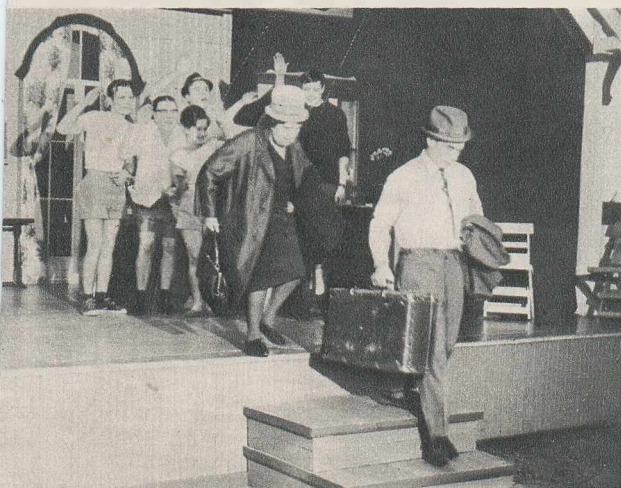
N. LUPU

CU OCHII COPILĂRIEI

După popasurile făcute la Volograd, Dresda, Belgrad și Sarajevo, expoziția de desene ale copiilor din diferite orașe ale lumii înfrînte cu orașul englez Coventry s-a oprit pe malurile Dunării la Galați.

Copii și tineri din Anglia, Australia, Austria, Canada, Cehoslovacia, R. D. Germană, Irlanda, Iugoslavia, Polonia, România, Ungaria, S.U.A., Uniunea Sovietică expun teme de atelier, de memorizare și lucrări practice privind pregătirea lor pentru o viitoare profesie.

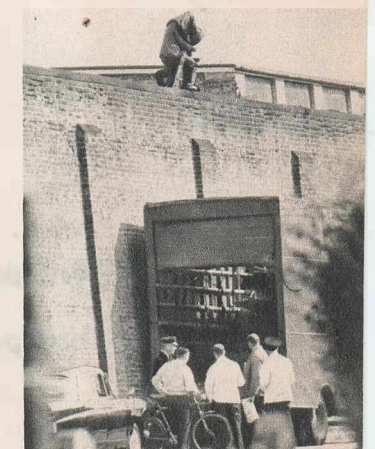
Reflectînd mai toate domeniile de activitate la care copiii participă efectiv, redînd preocupările lor zilnice, visurile și speranțele lor, expoziția — care cuprinde și desene ale copiilor din Galați, oraș de asemenea înfrînt cu Coventry — constituie un mesaj de pace, înțelegere și prietenie adresat omenirii.

Aspect de la spectacolul cu piesa „Jocul de-a vacanța” de Mihail Sebastian, pusă în scenă la Teatrul popular din Jyväskylä (Finlanda) în regia lui Anne Hurme-Virtanen. Traducerea din limba română este semnată de Arvo Turtiainen.

În prezența președintelui Franței, Charles de Gaulle, și a președintelui Italiei, Giuseppe Saragat, a avut loc recent la Courmayeur inaugurarea oficială a tunelului de sub Mont Blanc. Tunelul — a cărui construcție a început în 1959 — are o lungime de 11,6 km.

Evadarea din închisoarea de la Wandsworth a lui Ronald Biggs, participant la faimosul atac asupra trenului poștal Glasgow-Londra, a provocat senzație în Anglia. În fotografie : camionul folosit la evadare, lîngă zidul închisorii.

UZINA DE FIRE ȘI FIBRE SINTETICE SĂVINEȘTI

produce:

RELON

- fire textile normale;
- fire supraelastice;
- fire voluminoase;
- fire de pescuit.

MELANA

- fibră pentru țesături;
- fibră pentru tricotaje.

